

Arhiepiscopul
† TEOFIL HERINEANU
(1909-1992)

DIN SUMAR:

- Bilanțul Arhiepiscopiei Clujului – COMUNICAT DE PRESĂ.....(p. 2)
- Iosua Navi, „iscoditorul”
celor dumnezeiești – † PS BENEDICT BISTRÎTEANUL.....(p. 3)
- Cine este Iisus? - Eu sunt Pâinea vieții!
(Ioan 6, 35-48) - (partea I)
– PR. PROF. UNIV. DR. STELIAN TOFANĂ.....(p. 5)

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Mare virtute este aducerea aminte!

Sfântul Apostol Pavel subliniază faptul că e bine, e folositor, ba chiar suntem obligați duhovnicește să ne aducem aminte de oamenii deosebiți, pe care-i putem lua ca exemplu: „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare-aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința” (Evrei 13, 7).

Sfântul Sinod a dedicat anul acesta omagierii rugăciunii în viața Bisericii și a creștinului, dar și comemorării celor trei părinți rugători și isihasti: Sfântul Simeon Noul Teolog, Sfântul Grigorie Palama și Sfântul Paisie de la Neamț.

Oprindu-ne la Arhiepiscopia noastră ne aducem aminte că se împlinesc treizeci de ani de când a trecut la Domnul, în 1992, rugătorul Arhiepiscop Teofil. El a avut multe virtuți, dar în mod deosebit s-a remarcat ca un om al rugăciunii.

Și, apoi, ne aducem aminte că rugăciunile multimei românilor au fost ascultate, și, ca o pecetluire a unirii lor de la 1 decembrie 1918, la 15 octombrie 1922 are loc la Alba Iulia încoronarea regilor Ferdinand și Maria. Se împlinesc de atunci o sută de ani în toamna aceasta.

Arhiepiscopul Teofil Herineanu a păstorit în vremuri dificile. A fost nevoit să facă o echilibrată duhovnicească și să răzbească în lupta cu sistemul. Ceea ce l-a ajutat a fost rugăciunea. Așa cum relatează cei ce l-au cunoscut, în fiecare seară citea Paraclisul Maicii Domnului.

La rugăciune se adăuga milostenia. Avea caietele lui cu săracii pe care-i ajuta lunar. Nu numai pe laici săraci, ci și pe preoții cu probleme. Eu nu eram un preot cu neajunsuri, dar și pe mine, știind că sunt preocupat de catehizarea tinerilor, mă chema în încăperea de lângă birou și-mi dădea în taină cărți de rugăciuni și literatură duhovnicească pe cât se putea.

La conferințele preoțești venea cu meditații bine pregătite, încercând să-i stimuleze pe preoți spre a face o bună misiune. Nu voi uita niciodată că o meditație, prin care dorea să-i determine pe preoți să predice bine, s-a inspirat din proorocul Isaia: „Străjerii mei sunt orbi cu toții, ei nu înțeleg nimic. Toți sunt câini muși care nu pot să latre. Ei visează, stau tolăniți și le place să doarmă. Aceștia sunt câini hrăpăreți care nu se satură; sunt păstorii care nu pricep nimic. Toți umblă în căile lor și se silesc pentru câștigul lor” (Isaia 56, 10-11). Au trecut foarte repede cei treizeci de ani de la mutarea lui în eternitate. Și nu uit că în 1990 a venit la instalarea mea la Alba Iulia. În cadoul ce mi l-a dat a fost o mașină de scris. Cu sfințenie ne aducem aminte de misiunea lui în Arhiepiscopia Clujului.

Nu uităm nici faptul că în acele vremuri dificile, e drept că mai mult în sate, a reușit să ridice biserici în care credincioșii se roagă și astăzi. Participarea Arhiepiscopului Teofil la sfințirea bisericii era un eveniment care lăsa urme duhovnicești adânci.

Cealaltă aniversare importantă punctează un secol de la încoronarea la 15 octombrie 1922 la Alba Iulia a Regelui Ferdinand și a Reginei Maria. Acest eveniment, rod al rugăciunii românilor, a constituit o „întabulare” a Transilvaniei pe România.

În actul comemorativ erau consemnate următoarele lucruri: „Spre a chema binecuvântarea lui Dumnezeu asupra acestor fapte mărețe din care a ieșit România Mare și spre a da o consfințire în fața scumpului nostru popor, ne-am adunat cu toții la Alba Iulia, străvechea cetate a Daciei romane și a gloriei lui Mihai Viteazul, și aici, azi, 15 octombrie 1922, de față fiind membrii familiei mele regale, reprezentanții suveranilor și țărilor aliate și amice, ai Senatului și Adunării Deputaților, căpeteniile armatei, membrii tuturor corpurilor constituite ale țării și Academiei Române și minorităților, delegațiunile comunale, urbane și rurale din întreaga țară, și reprezentanții tuturor confesiunilor, ne-am încoronat eu și scumpa mea soție, Maria, părtașa suferințelor și bucuriilor mele și ale țării; și pentru ca neuitată să fie amintirea zilei de azi, am întocmit și subscris în al nouălea an al domniei noastre acest de față document”¹.

Ne aducem aminte, în acest an închinat rugăciunii, de toate darurile ce le-a revărsat Dumnezeu peste noi, și-I mulțumim pentru oamenii duhovnicești și pentru bărbații înțelepți ce s-au implicat în istoria noastră. Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

¹ Familia regală și Marea Unire, coordonator Narcis Dorin Ion, Sinaia, 2018.

Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Clujului

Darius Echim

Membrii Adunării Eparhiale din cadrul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului s-au întâlnit sâmbătă, 5 februarie 2022, în ședința anuală de lucru prezidată de Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului.

În cadrul ședinței s-a făcut bilanțul activităților Eparhiei din anul 2021, sub aspect spiritual, administrativ, economic, cultural și misionar-social. Arhiepiscopia Clujului are în prezent 55 de proiecte și programe sociale, care acordă adăpost, hrană, îmbrăcăminte, medicamente, îngrijiri medicale și paliative, educație copiilor și tinerilor, alină suferințele celor bolnavi și dau speranță acolo unde nu mai este. Astfel, anul trecut, prin unitățile de cult și asociațiile și fundațiile eparhiale, a fost cheltuit în scop filantropic suma totală de 18.352.363 lei, de care au beneficiat 17.324 de persoane.

Ședința Adunării Eparhiale a fost precedată de slujba de Te Deum oficiată de Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, începând cu ora 10:00, în Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

La finalul slujbei, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei i-a oferit rectorului Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (UBB), prof. univ. dr. Daniel David, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru mirenii, în semn de apreciere și recunoștință, pentru activitatea de înaltă ținută academică și pentru implicarea activă în viața comunității și a Bisericii - prin Facultatea de Teologie Ortodoxă clujeană, parte integrantă a UBB.

Lucrările Adunării Eparhiale s-au desfășurat în aula facultății, unde, în deschidere, Părintele Mitropolit Andrei a rostit un cuvânt de învățătură, în cadrul căruia a vorbit despre importanța activității Bisericii în viața comunității. Totodată, a apreciat realizările din anul 2021.

De asemenea, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul a rostit un cuvânt duhovnicesc și a vorbit despre responsabilitatea pe care o au preoții și membrii Bisericii în societate.

Prezent la ședință, rectorul Universității „Babeș-Bolyai”, prof. univ. dr. Daniel David, a mulțumit Mitropolitului Andrei pentru distincția acordată și a evidențiat importanța conlucrării dintre știință și Biserică în societatea de azi, în acest sens având un rol important Facultatea de Teologie Ortodoxă.

Pe urmă, într-un mod interactiv, au fost prezentate rapoartele pe anul 2021 ale celor patru sectoare din cadrul Arhiepiscopiei, reprezentate astfel: pr. Cristian Baciu – sectorul administrativ-bisericesc, ec. Sorin Călea – sectorul economic, pr. Cornel Coprean – sectorul cultural și Liciniu Câmpean – sectorul social-misionar. Totodată, au luat cuvântul mai mulți membri ai Adunării și alți invitați.

La ședință au participat, pe lângă membrii titulari, oficialități centrale, județene și locale, reprezentanți ai mediului academic, oameni de cultură și alți invitați din cele două județe ale eparhiei: Cluj și Bistrița-Năsăud.

La final, au fost supuse la vot și aprobate rapoartele prezentate, proiectul de buget și propunerile de activități și proiecte pentru anul în curs.

Recensământul Populației și Locuințelor 2021

Tot în cadrul Adunării Eparhiale, directorul executiv al Direcției Județene de Statistică Cluj, Mariana-Emilia Negrilă, le-a vorbit celor prezenți despre importanța și necesitatea Recensământului Populației și Locuințelor din România, precum și despre procesul și etapele de desfășurare. Recensământul a început la data de 1 februarie 2022 și se desfășoară în trei etape: 1 februarie – 13 martie 2022: Preluare date din surse administrative și popularea bazei de date RPL2021; 14 martie – 15 mai 2022: Autorecenzare; 16 mai – 17 iulie 2022: Colectare a datelor de către recenzori, prin interviuri față în față (înregistrarea datelor în chestionarul electronic, cu ajutorul tabletelor). Pentru mai multe informații și detalii despre cum vă puteți recenza, poate di accesată pagina www.recensamantromania.ro.

Cluj-Napoca, 5 Februarie 2022

Comunicat de presă

Bilanțul Arhiepiscopiei Clujului în anul 2021

Sâmbătă, 5 februarie 2022, la sediul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, sub președinția Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, s-au desfășurat lucrările Adunării eparhiale și a fost prezentat bilanțul activităților Arhiepiscopiei Clujului din anul 2021 sub aspect spiritual, administrativ, economic, cultural și misionar-social. Ședința Adunării a fost precedată de slujba de Te-Deum săvârșită în paraclisul Facultății de către Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul.

Bilanțul activităților Arhiepiscopiei Clujului, structurate pe principalele coordonate se prezintă după cum urmează.

Evenimentele anului:

- **Centenarul nașterii Mitropolitului Bartolomeu Anania (1921-2021)**, moment comemorativ desfășurat vineri, 12 martie 2021, în aula Facultății de Teologie Ortodoxă, însoțit de prezentarea volumului *Centenarul Mitropolitului Bartolomeu Anania (1921-2021)*.

- **Zece ani de la alegerea și întronizarea Înaltpreasfințitului Părinte ANDREI ca Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului**, moment aniversar desfășurat marți, 23 martie 2021, în aula Facultății de Teologie Ortodoxă împreună cu prezentarea volumului *Mitropolitul ANDREI, un deceniu de slujire la Cluj* și broșura *Bună Vestire la zece ani*.

- **Centenarul nașterii Arhiepiscopului Justinian Chira (1921-2021)**, moment comemorativ desfășurat vineri, 28 mai 2021, la Mănăstirea Rohia, în prezența Mitropolitului Clujului.

- **Centenarul Eparhiei Clujului: 100 de ani de la alegerea Episcopului Nicolae Ivan**, simpozion organizat pe data de 28 septembrie 2021, în aula Facultății de Teologie Ortodoxă, însoțit de prezentarea volumului *Centenarul Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului*.

- **Trecerea la cele veșnice în data de 8 octombrie 2021, a Preasfințitului Vasile Fluieraș (Someșanul)**, fost episcop-vicar al Arhiepiscopiei Clujului, în perioada 1998-2019.

- Manifestările religioase și culturale ce au marcat „**Anul omagial al pastorației românilor din afara României**” și „**Anul comemorativ al celor adormiți în Domnul, valoarea liturgică și culturală a cimitirelor**”.

Misiunea în rândul tinerilor

Anul trecut au fost organizate la *Centrul Misionar de Tineret „Ioan Bunea”* din Sângeorz-Băi, dar și la Mărișel, Someșu Rece, Măguri-Răcățiu, Șăulia, Scind-Frăsinet sau Găbud, peste **20 de tabere** pentru copii și tineri, cu peste 1.000 de participanți, dar și o tabără dedicată pregătirii voluntarilor, întruniri la care prezența ierarhilor noștri a fost o constantă, toate desfășurate în conformitate cu normele igienico-sanitare aflate în vigoare.

În contextul Centenarului Eparhiei Clujene, a fost organizat *Festivalul-Centenar de colinde și tradiții de Crăciun „Episcop Nicolae Ivan”*, ediția a X-a, la care au participat 14 grupuri de tineri, din județele Cluj și Bistrița-Năsăud.

Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca a dobândit din toamnă titulatura de *Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan”*, prin Ordinul Ministerului Educației 4593/05.08.2021. Tot din toamna

anului trecut, în cadrul *Centrului social-educativ „Grigore Pletosu”* din Bistrița, funcționează *Școala Primară „Sfântul Stelian” Bistrița*.

Au fost continuate lucrările la *Centrul de tineret din Câmpești*, iar în sprijinul tinerilor studioși, dar fără posibilități financiare, *Fundația „Mitropolitul Bartolomeu”* a oferit 34 de burse în valoare totală de 103.200 de lei, la care se adaugă premiile acordate de Arhiepiscopia Clujului elevilor care au obținut media 10 la examenul de bacalaureat și olimpicilor.

Misiunea în societate

Arhiepiscopia Clujului are în prezent în derulare **55** de proiecte și programe sociale, care acordă adăpost, hrană, îmbrăcăminte, medicamente, îngrijiri medicale și paliative, educație copiilor și tinerilor, alină suferințele celor bolnavi și dau speranță acolo unde nu mai este. Au fost derulate două campanii de donare de sânge inițiate de ASCOR Cluj.

În anul 2021 a fost deschis *Serviciul de asistență comunitară* în cadrul *Parohiei „Sfânta Treime”* din Cluj-Napoca, în care funcționează un program after-school destinat copiilor din familiile defavorizate, și s-a lansat proiectul *„Incluziv pentru Dej – dezvoltare locală prin măsuri activate integrate de justiție socială”*, ce va fi implementat de către *Fundația Centrul de Resurse pentru Comunitățile de Rromi*, în parteneriat cu Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului și Liceul Tehnologic Special Dej. Proiectul are ca obiectiv reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială și îmbunătățirea calității vieții pentru 869 de beneficiari.

În anul 2021 au fost acordate ajutoare financiare în valoare totală de **835.156 lei**: din *„Fondul Filantropia”*, suma 116.065 lei (în special persoanelor cu nevoi medicale); din proiectul *„Cutia Milei pentru săraci”* suma de 253.483 lei și suma de 390.659 lei, rezultată în urma colectei organizate în *Postul Crăciunului*. Protopopiatul Huedin a organizat o colecție specială pentru victimele inundațiilor din parohiile Protopopiatului Câmpești (Arhiepiscopia Alba Iuliei), în urma căreia s-au strâns 74.949 lei.

La acestea se adaugă și sumele din *Fondul Central Misionar* și *Fondul de întraajutorare pastorală*, în valoare de 523.000 de lei, din care au fost ajutați preoții și parohiile lipsite de posibilități materiale.

În anul 2021, la nivelul Eparhiei Clujului, prin unitățile de cult și asociațiile și fundațiile eparhiale, a fost cheltuit în scop filantropic suma totală de **18.352.363 lei**, de care au beneficiat 17.324 de persoane.

În anul 2021, în Arhiepiscopia Clujului erau în construcție 68 de biserici, mănăstiri și edificii bisericesti, în diferite stadii, de la fundație până la pictură, și au

fost sfințite sau resfințite 40 de biserici.

Printre proiectele Arhiepiscopiei, pentru anul 2022 se numără: continuarea lucrărilor la mozaicul din Catedrala Mitropolitană, continuarea lucrărilor la Centrul Misionar Social *„Sfântul Apostol Andrei”* din Cluj-Napoca, finalizarea lucrărilor la *Centrul de tineret din Câmpești*, deschiderea unui *Centru de îngrijiri paliative* la Bistrița, amenajarea *Centrului de servicii sociale „Sfânta Ana”* Dej, finalizarea *Așezământului pentru copii „Sfântul Siluan Athonitul”* Dorolea și a celor două case de tip familial de la *Așezământul „Sfântul Onufrie”* Florești, deschiderea magazinului de panificație *Artos*, finalizarea lucrărilor la căminul preoțesc, mutarea cursurilor *Școlii Primare „Sfântul Stelian” Bistrița* în spațiul propriu (str. Al. Odobescu nr. 4) și finalizarea lucrărilor de restaurare la *biserica monument istoric din Lujerdiu*, ctitorită de Mihai Viteazul.

De asemenea, amintim seria de manifestări religioase-culturale și editoriale propuse pentru a marca 100 de ani de la înființarea Bibliotecii Eparhiale și 30 de ani de la trecerea la cele veșnice a Arhiepiscopului Teofil Herineanu.

Dialogul dintre cler și mireni în Biserica Ortodoxă

Conform Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Adunarea eparhială este organismul deliberativ pentru toate chestiunile administrative, economice, culturale, social-caritative și misionare ale Eparhiei. Aceasta se compune din reprezentanți ai clerului și credincioșilor, în proporție de o treime clerici și două treimi mireni, aleși pe termen de 4 ani, numărul total al membrilor fiind de 30.

Implicarea mirenilor în actul de organizare a vieții bisericesti reprezintă o componentă esențială a Ortodoxiei românești, care pune accent pe conlucrarea celor două dimensiuni ale Bisericii: poporul și clerul.

Biroul de presă al Arhiepiscopiei Clujului
Pr. Cornel Coprean

† **ANDREI**
MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI
SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde herțiene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Ianuarie 2022

1 Ianuarie (Tăierea Împrejur a Domnului. Sfântul Vasile cel Mare. Anul Nou)

Puțin după miezul nopții, în Catedrala Mitropolitană, oficiază slujba Trecerii dintre ani. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Țagu, protopopiatul Beclean, pe diaconul Grigore Clapa.

Primește la reședință oficialitățile civile și militare prezente în Catedrala Mitropolitană la Sfânta Liturghie.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia Mare și rostește o cateheză.

2 ianuarie

În Biserica „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din Bistrița (paroh: Pr. Arghir Vlașin), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Tiocu de Jos, protopopiatul Gherla, pe diaconul Ioan-Zosin Jula.

În Biserica „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din Bistrița, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Victoria, fiica părintelui Ioan-Vasile Vlașin de la capela Penitenciarului din localitate. Rostește un cuvânt de învățătură.

3 ianuarie

Face o vizită la Mănăstirea „Sfântul Vasile cel Mare” de la Someșul Cald, protopopiatul Huedin. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul Adrian Eugen Truță, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

4 ianuarie

În capela mortuară din cartierul Oprișani al municipiului Turda, săvârșește slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Nicolae Adrian Botaș. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită la Mănăstirea „Mihai Vodă” de la Turda. Se întâlnește cu obștea și rostește un cuvânt duhovnicesc.

5 Ianuarie (Ajunul Bobotezei)

În Cimitirul Central din Cluj-Napoca, oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Monica Ana Neaga, nepoata vrednicului de pomenire Teofil Arhiepiscopul. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Pavcernița Mare și slujește la Litie. Rostește un cuvânt de învățătură.

6 Ianuarie (Botezul Domnului)

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

Pe scena din fața Catedralei Mitropolitane, săvârșește slujba Sfințirii celei Mari a Apei și rostește un cuvânt duhovnicesc.

Primește la reședință oficialitățile, civile și militare, prezente la Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia Mare și rostește un cuvânt de învățătură.

7 Ianuarie (Soborul Sfântului Ioan Botezătorul)

Cu prilejul hramului, în biserica situată în Piața Mărăști din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Nelu Alexandru Hales și Pr. Adrian Podaru), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon pe tânărul Ovidiu Petru Cimpoș.

În Alba Iulia, cu prilejul zilei onomastice, îi felicită pe domnul Ion Dumitrel, președintele Consiliului Județean și pe domnul avocat Ioan Rus.

În capela mortuară din cimitirul parohial din cartierul clujean Mănăștur, oficiază o slujbă funebră la căpătâiul adormitei întru Domnul, preoteasa Floarea Viorica Ungur. Rostește un cuvânt de mângâiere.

8 ianuarie

În biserica parohiei Ocna Dej I, protopopiatul Dej, oficiază slujba de Sfințire a Apei și rostește un cuvânt de învățătură. Hirotonește întru sachelar pe părintele paroh Ioan-Nicușor Pop. Conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” domnului episcop Dorel-Ioan Tarța.

Oficiază slujba de binecuvântare a ampleror lucrări realizate la casa parohiei Ocna Dej I. Rostește un cuvânt de felicitare.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

9 ianuarie

În Biserica „Intrarea în Templu a Maicii Domnului” din Gherla (parohi: Pr. Vasile Ciciovan și Pr. Romulus

12 ianuarie

La Mănăstirea Nicula, protopopiatul Gherla, se întâlnește cu membrii comisiei ce se ocupă de restaurarea bisericii vechi, de zid. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Mântuitorului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

13 ianuarie

La Curtea de Apel Cluj, oficiază slujba de Sfințire a Apei și cea de binecuvântare a birourilor instituției. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Constantin Ciui, protopopul de Cluj II.

14 ianuarie

Predă on-line cursul de Spiritualitate Ortodoxă, studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

15 ianuarie

Cu prilejul împlinirii a 172 ani de la mutarea la Domnul a marelui poet Mihai Eminescu, cu prilejul Zilei Culturii Naționale, în fața Teatrului Național din Cluj-Napoca, participă la manifestarea organizată cu acest prilej. Oficiază o slujbă de pomenire și rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În biserica din Mănăstireni, protopopiatul Huedin, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Cezara, fiica părintelui paroh Ionuț Sdrăbău. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

16 ianuarie

În Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Turda (parohi: Pr. Alexandru Sima și Pr. Cătălin Veronel Varga), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotonește întru duhovnic pe PC Pr. Ioan-Zosin Jula, de la parohia Tiocu de Jos, protopopiatul Gherla.

În biserica din Mănăstirea „Mihai Vodă” de la Turda, se întâlnește cu obștea și rostește un cuvânt duhovnicesc.

17 ianuarie

În biserica Mănăstirii „Buna Vestire” de la Cormaia, protopopiatul Năsăud, slujește Vecernia Mare cu Litie. Săvârșește slujba Tunderii în monahism pentru rasofora Maria Margine, devenită monahia Maria, rasofora Antonia Grama, devenită monahia Antonia și pentru rasofora Varvara, devenită monahia Dositeia. Rostește un cuvânt de învățătură.

18 ianuarie

În biserica Mănăstirii Cormaia, protopopiatul Năsăud, asistă la Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură.

19 ianuarie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii, din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Mântuitorului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, avându-l de-a dreapta pe PC Părinte Consilier de misiune și protocol, Arhid. Claudiu Ioan Grama, cu prilejul oficierei sfintei slujbe a Sfințirii Mari a Apei la Bobotează, în fața Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca, 6 ianuarie, 2022.

Fabian Seiche), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Sâmbieni, protopopiatul Gherla, pe diaconul Sergiu-Cozmin Păcurar.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

10 ianuarie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

11 ianuarie

Participă on-line la conferința de lansare a proiectului social-filantropic „Incluziv pentru Dej – dezvoltare locală prin măsuri activ-integrate de justiție socială”, desfășurat, în parteneriat, de către Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, împreună cu Centrul de Resurse pentru comunitatea de romi și Liceul Tehnologic Special Dej. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Face o vizită în parohia Dăbâca, protopopiatul Gherla (paroh: Pr. Bogdan Frăsinel).

† **BENEDICT Bistrițeanul**

Episcop-vicar al Arhiepiscopiei
Vadului, Feleacului și Clujului

**Iosua Navi, „iscoditorul”
celor dumnezeiești**

Suntem invitați de Părinții Bisericii mereu, atunci când vine vorba de lectura Sfintei Scripturi, către „o metodologie simbolică”, în sensul unei abordări duhovnicești și personale. Cele relatate sunt aduse foarte aproape de noi sau, mai bine exprimat, noi suntem conduși și așezați în mijlocul acestora. De fapt, Scriptura are mereu un caracter deschis nu doar prin faptul că ne lasă spațiu în care noi să intrăm, ci, mai ales, pentru că noi înșine putem să construim finalul, cu un vădit caracter personal, mereu nou și cu valențe eshatologice.

Când vine vorba de Iosua Navi, urmașul Proorocului Moise, lucrurile stau întocmai. Păstrând preocuparea și paradigma de care ne-am folosit în evidențierea celorlalte medalioane de personalități veterotestamentare până acum, afirmăm, din capul locului, că Iosua este o personalitate care atrage atenția în paradigma legăturii sale cu Dumnezeu și cu Împărăția promisă. Dumnezeu hotărăște ca nu Moise să intre împreună cu neamul lui Israel în Pământul Făgăduinței, ci el să privească doar din apropiere, de pe Muntele Nebo, acest tărâm promis. Iosua, un comandant militar, este cel care va cucerii Canaanul și va conduce poporul în „țara unde curge lapte și miere”. Despre acesta avem informații din Cărțile Ieșirea, Numerii, Deuteronomul și, mai ales, din Cartea lui Iosua Navi.

Pe linia unei lecturi simbolice, întărită și de aproximările și eventualele suspiciuni legate de istoricitatea exactă a descrierii acestui moment din istoria poporului Israel, putem identifica un vocabular de nuanță militară, format din câțiva termeni cheie, substantive sau verbe: *iscodire, asalt, strategie, a lupta, a cuceri, a moșteni*. Tema luptei cu Dumnezeu și / sau pentru Împărăție, ne este familiară din celelalte medalioane biblice realizate până acum. Însă, probabil, în nici un alt loc nu este mai evidentă ca în cazul biografiei lui Iosua și în episodul intrării sale în Pământul Făgăduinței. De fapt, cucerirea Canaanului, „pământul unde curge lapte și miere”, se suprapune peste însăși viața lui Iosua.

Din capul locului este evidentă realitatea Împărăției, ca promisiune în mijlocul unui Legământ, primită deja prin credință (Evrei 11, 1), dar care, în același timp, necesită a fi cucerită. Împărăția este raiul pierdut, dar este și raiul eshatologic, care cuprinde în sine nu doar darul lui Dumnezeu pentru om, ci și alegerea și sânguința acestuia din urmă pentru a-l dobândi, partea omului. Este vorba de raiul (îm)plinirii, omul revelându-se în poziția lui de „partener” în dialogul pe care Dumnezeu îl deschide cu el. În termenii noului Legământ, acest pământ anunță Împărăția cerurilor, care îi este pregătită și pe care poate să o moștenească. Nu se dobândește cu ușurință, și acest lucru pentru ca omul să intuiască „calitatea” ei și, în același timp, să înțeleagă ce presupune să intri în ea.

Acest tărâm „se cere iscodit”, și Dumnezeu Însuși „se lasă iscodit” de către om, pentru ca acesta să-și dorească atât Împărăția, cât, mai ales, pe El, Cel care este una cu Împărăția. Dumnezeu Însuși organizează „un joc” în care omul să intre și să-și dorească să câștige. Îl lasă să simtă gustul, îi dă arvuna. Iar după, urmează cercetarea, iscodirea, pentru că e firesc ca omul să-și dorească să guste mai cu adevărat, tot mai mult. Vom cita o strofă din Canonul cel Mare care identifică această iscodire, ca punct de plecare pentru a dobândi Împărăția: „Cercetează, suflete, și iscodește ca Isus, fiul lui Navi, ce fel este pământul făgăduinței și locuiește în el cu bună legiuire”¹.

Dumnezeu nu-i oferă omului Împărăția fără ca acesta să și-o dorească, vădindu-l în libertatea în care s-a îmbrăcat încă de la început. Viața lui, de la cădere încoace, se desfășoară sub spectrul străduinței, al trudei și al luptei.

Dar nu ne referim doar ca blestem, ci și într-o înțelegere în cheie pozitivă, Dumnezeu îl cinstește pe om și, de aceea, îl învrednicește ca prin participarea lui directă să se întâmple lucrurile – revenirea în cele fizice sau sufletești, dar, mai ales, câștigarea celor spirituale. În Evanghelia după Matei, Domnul ne spune: „Împărăția Cerurilor se ia cu asalt” (Matei 11, 12), cu năvală chiar, cu luptă, în sens generic. Mai multe realități pot fi asociate acestei revelații. Poate fi vorba de o determinare maximă pentru a dobândi ceva, o pregătire „tehnică” în consecință, un armament pe măsură, un plan de luptă, o organizare impecabilă la nivel de frățietate, dar și o vigilență perfectă. Și acest lucru, de vreme ce este vorba de o luptă pe viață și pe moarte, pentru viață și împotriva morții. Împărăția aici și acum este arvuna veșniciei.

Strategia, ultimul din cele trei substantive evocate, are un conținut dublu. Pe de-o parte trimite la o dimensiune liniară, istorică, ca pregătire îndelungată, experiență, exercițiu permanent, plan de luptă – o întreagă moștenire ascetică (înțelegând termenul în varianta lui originală de antrenament), validată de generații, ceea ce noi numim (T)tradiție. Dar, pe de altă parte, și la o aplicare spontană, stratagemă imediată, pe linie verticală, într-o confruntare directă, ca aplicare și validare a acestei pregătiri, în imediata proximitate a unei posibile victorii. Aici se prețuiește intuiția de moment și spontaneitatea responsabilă a generalului, a celui care dă comanda. Întreg demersul implică lupta, acțiunea organizată de a cuceri și, în cele din urmă, moștenirea. Cucerirea Ierihonului este prezentată în limbaj liturgic (Iosua 6). Poporul înconjoară cetatea printr-o procesiune însoțită de cântarea din trâmbițe, preoții având chivotul pe umeri², pentru a marca teritoriul sfânt.

Există de la început o promisiune și un pământ corespunzător acesteia, unde se trăiește bine, „cu lapte și miere”. Dar nimic mai mult în acest cadru. De aceea, pe lângă promisiune, mai este nevoie de curaj și de încredere în Cel care promite, singurul nemincinos. Și, mai ales, conștiința că demersul nostru și lupta grea care îl însoțește se realizează împreună cu Dumnezeu Însuși, Cel care stă de partea omului. Mergem spre Pământul Făgăduinței, Împărăția Cerurilor, dar nu singuri, ci însoțiți de Dumnezeu, Stăpânul acesteia. Ba mai mult, lupta însăși este dusă de El, prin ambasadorii, trimișii Săi. Sau chiar El este cel care luptă cu și pentru noi. Nu întâmplător Iosua și Caleb au intrat în acest pământ al promisiunii pe o funie roșie, tipos al jertfei lui Hristos, așa cum argumentează Sfântul Ioan Gură de Aur. La fel, noi intrăm în Împărăție prin Sângele lui Hristos, ca pe o funie pe care ne strecurăm înăuntru. El este Mielul, iar noi sarea jertfei (Levitic 2, 13; Matei 5, 13). Așadar, povestirea lui Iosua se suprapune peste istoria noastră personală a mântuirii, ca intrare în Împărăția Făgăduinței.

Mai evidențiem, în partea finală, un detaliu care întregeste înțelegerea acestui episod în cheie simbolică. După cucerirea cetății, a Împărăției care este în noi (Luca 17, 21), moștenitorii, poporul nu ajunge la odihnă, ci viața le este însoțită de tulburări. Acan fură din lucruri, iar Iosua va fi cel care îi va face judecată lumescă în fața poporului, „spovedindu-l” înaintea fraților (Iosua 7, 19-20). Înțelegem de aici și caracterul nedeplin al experienței Împărăției pe pământ, necesitatea vigilenței și petrecerii în interiorul Legii lui Dumnezeu, „eu și casa mea slujesc mereu Domnului” (Iosua 24, 15). Avem în minte șansa pocăinței, în toate căderile noastre, plasându-ne în tabăra lui Iosua, a lui Hristos, asemenea lui Rahav, și așteptarea cu răbdare a Împărăției, pipăite deja aici și acum, în existența sa eshatologică, „viața veșnică ce va să fie”. Este vorba de luptă, dar este vorba și de statornicie în cele bune și frumoase.

Acum este timpul cercetării, al luptei și al biruinței, de vreme ce mare este promisiunea pe care ne-o face Domnul. Iosua se face biruitor în mijlocul poporului său, dar, în același timp, se face icoană, model, pentru tot cel care „se lasă ispitit” de gustul Împărăției, își pregătește strategia de luptă și se aruncă în luptă năvalnic ca să o cucerească și de Domnul să se bucure: „Luptă-te lupta cea bună a credinței, cucerește viața veșnică la care ai fost chemat” (1 Timotei 6, 12).

Să fim curioși și să ne luptăm pentru Împărăție!

² Stăruință.

³ A se vedea procesiunea din jurul bisericii de la slujba de târnosire în tradiția Ortodoxă, în sens invers acelor ceasornicului, de vreme ce nu mai aparține timpului, ci veșniciei.

**Ziua de naștere a
Părintelui Mitropolit Andrei și
acordarea titlului de
Cetățean de onoare al
municipiului Baia Mare**

Inaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, a aniversat luni, 24 ianuarie 2022, împlinirea vârstei de 73 de ani. Cu acest prilej, ierarhul a primit titlul de cetățean de onoare al municipiului Baia Mare.

Părintele Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și-a sărbătorit ziua de naștere prin rugăciune și mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru toate darurile revărsate asupra Sa și a credincioșilor încredințați spre păstorie. Astfel, în Catedrala Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca, Preasfințitul Părinte Iustin, Episcopul Maramureșului și Sătmarului, înconjurat de un sobor de clerici, a oficiat un Te Deum, în prezența Părintelui Mitropolit Andrei, a Preasfințitului Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, și a Preasfințitului Părinte Timotei Sătmăreanul, Arhiereul-vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.

La acest moment aniversar au participat oficialități militare și civile, oameni de cultură și reprezentanți ai instituțiilor din cuprinsul Mitropoliei Clujului, precum și numeroși credincioși clujeni.

La finalul slujbei, Preasfințitul Părinte Iustin a vorbit despre calitățile și activitatea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, arătând că este pildă de înțelepciune și blândețe.

„Scopul acestei slujbe de Te Deum este să ne rugăm și să-I mulțumim lui Dumnezeu, noi, cei care suntem sub protia Înaltpreasfințitului Părinte Andrei – arhieriei din Sinodul Mitropolitan, clerul de mir, cinul monahal, credincioșii și fiii și fiicele duhovnicești –, să-I mulțumim pentru cele împlinite, pentru toată râvna, pilda și modelul de slujire jertfelnică și neodihnită, pe care ni le oferă Părintele Mitropolit Andrei. Nu trebuie să avem odihnă până nu-l vom vedea pe fiecare om înnobilit, însuflețit, luminat și mântuit, aceasta este deviza noastră. (...) Îi mulțumim Bunului Dumnezeu pentru toate și vă rugăm, Înaltpreasfinția Voastră, să ne fiți în continuare pildă de lumină, înțelepciune și blândețe, să ne arhipăstoriți întru mulți și binecuvântați ani!”, a spus PS Iustin.

Din partea Sinodului Mitropolitan, a clerului și a credincioșilor, Episcopul Iustin i-a dăruit Mitropolitului Andrei o icoană cu Mântuitorul Iisus Hristos și un aranjament floral.

Cetățean de onoare al municipiului Baia Mare

Apoi, primarul municipiului Baia Mare, Cătălin Cherecheș, a rostit o scurtă alocuțiune și i-a oferit Părintelui Mitropolit Andrei titlul de Cetățean de onoare al municipiului Baia Mare, acordat „pentru activitatea prestigioasă pusă în slujba credinței, culturii și spiritualității românești”, precum și „pentru dragostea de oameni căreia îi stau mărturie nenumăratele fapte de filantropie”. Hotărârea a fost luată la ședința extraordinară a Consiliului local al municipiului Baia Mare, care a avut loc în data de 21 ianuarie 2022. Astfel, Mitropolitul Andrei a devenit al 153-lea cetățean de onoare al orașului Baia Mare.

La final, Părintele Mitropolit Andrei i-a mulțumit lui Dumnezeu pentru toate binefacerile și darurile revărsate, precum și tuturor celor prezenți, pentru titlul și urările primite cu prilejul aniversării zilei de naștere. Totodată, a făcut referire la cei 44 de ani de când a intrat în cler.

„În cuvântul Sfântului Apostol Pavel, care ne cere să fim mulțumitori (Evrei 12, 28), se rezumă tot ceea ce am dorit să vă spun. (...) Patruzeci și patru de ani de misiune foarte repede trec, dar să dea Dumnezeu să treacă cu folos și să vedem Biserica noastră mergând înainte. Să-i vedem pe credincioșii noștri că biruiesc asupra tuturor încercărilor și greutăților pe care această viață ni le pune în față. (...) Mulțumim dumnezevoastră, tuturor! Mulțumim mult!”, a conchis Părintele Mitropolit Andrei.

¹ „Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul”, Triod, București, IBMBOR, 2010, p. 150.

Cine este Iisus? - *Eu sunt Pâinea vieții!* (Ioan 6, 35-48) - (partea I)

Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană

1. „Eu sunt!”. Misterul de nepătruns al sintagmei

Eersoana lui Iisus Hristos a fost și rămâne, pentru totdeauna și pentru toate generațiile de oameni, una de nepătruns și de neînțeles în toate profunzimile ei. Și-aceasta pentru că El nu a fost numai om, ci, înainte de toate, Dumnezeu adevărat. Or, Dumnezeu și ființa Sa rămân întotdeauna dincolo de înțelegerea și de puterea de exprimare a omului. Și Iisus a știut acest lucru. De aceea, El a încercat, prin diferite ziceri sau definiții, să se facă înțeles, pe cât a fost cu putință omului, în misterul Său inexprimabil; altfel spus, să își definească propria Sa persoană.

În acest sens, dintre toate cele patru Evanghelii, una excelează, consemnând cele mai multe ziceri ale lui Iisus despre Sine. Este vorba despre Evanghelia după Ioan care cuprinde zece „ziceri” ale lui Iisus prin care El încearcă să Se definească pe Sine, folosind expresia „Eu sunt!”. Așadar, „Zicerile” iohanine sunt forme de exprimare cuprinzătoare, constând în diferite definiții pe care Iisus Și le atribuie cu scopul de a Se aduce pe Sine în realitatea curentă a omului, marcând, astfel, identitatea Sa mesianică și filiația Sa divină. Ele cuprind analogii cu realități din viața cotidiană, precum: *vița, ușa oilor, păstorul, calea, pâinea*; sau cu concepte duhovnicești, ca spre exemplu: *viața, învierea, lumina, adevărul*.

„Zicerile” iohanine constituie, în același timp, și instrumentul de bază al definirii hristologiei Evangheliei,¹ prin intermediul căruia se cristalizează scopul scrierii, și anume acela de a-L descoperi pe Iisus-Omul ca Fiul al lui Dumnezeu și Dumnezeu adevărat, în același timp (cf. In. 10, 30). Astfel, Hristos apare ca revelatorul prin excelență al Tatălui în acțiunea Lui față de lume.²

Din acest punct de vedere, Evanghelia a IV-a poate fi socotită *Evanghelia identității divine* lui Iisus sau a definirii proprii sale Persoane. Iată care sunt, așadar, cele zece mărturii directe³ ale lui Iisus despre Sine, exprimate în sintagma „Eu sunt”:

1. Ioan 6, 35-48: „Eu sunt Pâinea vieții”
2. Ioan 8, 12: „Eu sunt Lumina lumii”
3. Ioan 8, 23: „... Eu sunt dintru cele de sus...”
4. Ioan 8, 58: „Mai înainte de a fi fost Avraam, Eu sunt!”
5. Ioan 10, 9: „Eu sunt ușa...”
6. Ioan 10, 11: „Eu sunt Păstorul cel bun”
7. Ioan 10, 36: „... Sunt Fiul lui Dumnezeu?”
8. Ioan 11, 25: „Eu sunt învierea și viața...”
9. Ioan 14, 6: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața.”
10. Ioan 15, 1: „Eu sunt vița cea adevărată.”

Pe lângă aceste „ziceri”, avem și trei mărturii indirecte, una prezentă în *Evanghelia după Ioan* (19, 21) și două în cartea *Faptele Apostolilor* (7, 32; 9, 5). Pe toate acestea le vom analiza, pe rând, în articolele viitoare din cadrul programului nostru biblic intitulat: „Biblica - Novum Testamentum”.

În Vechiul Testament, expresia „Eu sunt” apare, adesea, în debuturile oracolelor profetice sau când Domnul Dumnezeu vorbește direct, descoperindu-Se pe Sine: „Eu sunt Dumnezeul Cel atotputernic” (Gen. 17, 1); „Eu sunt Cel ce sunt” (Exod 3, 14); „Eu sunt cel dintâi și cel de pe urmă” (Isaia 44, 6) ș.a.m.d. Folosind aceeași sintagmă „Eu sunt”, Iisus își asumă propria divinitate așa cum Iahve S-a descoperit pe Sine, în Vechiul Testament, ca Dumnezeu adevărat. Așadar, sintagma „Eu sunt”, din Noul Testament, are aceeași semnificație teologică ca și expresia „Eu sunt” din Vechiul Testament.

Așa cum se poate observa, aceste ziceri ale lui Iisus apar împreună cu un nume predicativ (ex. *Eu sunt lumina lumii!*), dar există și alte afirmații ale lui Iisus prin care își exprimă propria divinitate, dar în care zicerea „Eu sunt”, nu are aplicat un nume

predicativ, ca spre exemplu: „Eu sunt, Cel care vorbește cu tine” (In 4, 26); „Eu sunt, nu vă temeți!” (In 6, 20); „...Nu credeți că Eu sunt?” (In 8, 24); „veți cunoaște că Eu sunt” (In 8, 28); „...Mai înainte ca să se nască Avraam, Eu sunt” (In 8, 58); „...să credeți ...că Eu sunt” (In 13, 19); „Iisus le-a zis: « Eu sunt »” (In 18, 5). Și unele, și altele, exprimă aceeași intenție a lui Iisus: afirmarea misterului divinității proprii Sale Persoane exprimat în Preexistența Sa, în Atotputernicia Sa, sau în unicitatea Ființei Sale.

Folosirea absolută a expresiei „Eu sunt” (ἐγώ εἰμι), în discursuri, era misterioasă atât pentru ascultătorii evrei cât și pentru neevrei, și aceasta pentru că, mai ales pentru evrei, numele Iahve (YHWH - „Eu sunt”) - era prea sfânt pentru a fi pronunțat.⁴ Însă, când Ioan Evanghelistul consemnează folosirea de către Iisus a tetragramei (YHWH - Jahve) are în vedere transmiterea către destinatarii scrierii sale a ceea ce ei trebuiau să știe cu privire la persoana lui Iisus Hristos, și anume, că El este Dumnezeu adevărat, singurul Mântuitor al lumii, unica țintă a credinței și a speranței omului, atât prezentă cât și viitoare. Astfel, prin sintagma „Eu sunt”, Iisus S-a prezentat pe Sine ca fiind o reală și continuă „teofanie istorică”⁵ a eternei Ființe a lui Dumnezeu, necuprinsă de gând și de cuvânt.

2. „Eu sunt Pâinea vieții!” (Ioan 6, 35-48). Scandalizarea mulțimii

Iisus Se definește pe Sine ca fiind „Pâinea vieții” în cuvântarea rostită în Sinagoga din Capernaum, în contextul săvârșirii minunii înmulțirii pâinilor și a săturării a peste 5000 de oameni în ținutul din apropierea cetății Tiberiada (cf. In. 6, 1-13).

Săvârșind minunea, mulțimea de oameni rămâne impresionată de puterea miraculoasă a lui Iisus și intenționează să-L proclame rege. Și-au amintit, probabil, de profeția lui Moise, care vorbea despre un alt Profet, ridicat din popor, care va fi asemenea lui și pe care poporul trebuie să îl asculte (cf. Deut. 18, 15). Moise a hrănit poporul în pustie și l-a scos din robie. Iisus satură acum, cu pâine, în chip miraculos, o mare mulțime de oameni, care repede vede în El un posibil eliberator al poporului de sub ocupantul roman: „Iar oamenii, văzând minunea pe care a făcut-o, ziceau: „Acesta este într-adevăr Profetul care va să vină în lume!...” Cunoscând, deci, Iisus că au să vină și să-L ia cu de-a sila ca să-L facă rege, S-a dus iarăși în munte, numai El.” (In. 6, 14-15). Mulțimea a văzut doar „minunea”, fără să-i înțeleagă, însă, și profunda sa semnificație spirituală, ca „semn”.

Știind că poporul are o astfel de intenție, la care vor fi aderat, probabil, și Ucenicii Săi, Iisus se retrage în munte, să se reculegă (In. 6, 15b), iar pe Apostoli îi silește să treacă de cealaltă parte a mării, spre Capernaum. Nu putea Iisus să accepte o împărăție fără cruce! Pentru toți, însă, o astfel de împărăție era greu de înțeles și de acceptat, dacă nu chiar imposibil. Așa că, retrăgându-Se din mijlocul lor, își caută liniștea, în rugăciune, în singurătatea muntelui.

A doua zi, mulțimea îl caută, dar Iisus nu mai era de față. Așa se face că oamenii se îmbarcă în câteva corăbii-oare, aflate la țarm, și trec de celalaltă parte a mării, spre

Capernaum. Găsindu-l în cetate, îl întreabă: „Învățătorule, când ai venit aici?” (In. 6, 25b).

Închisă în visul său mesianic, mulțimea nu a ajuns să înțeleagă minunea săvârșită de Profet și în adâncul său mesaj mesianic, acordând mai mare valoare pâinii, decât Celui care a oferit-o, și avantajelor materiale, decât ocaziei de a răspunde, cu mulțumire, semnului venit din cer. Așadar, intuindu-i interesul material imediat, disimulat într-o întrebare mai puțin sinceră, și faptul de a nu fi înțeles nimic spiritual din „minunea semn”, impresionată mai mult de fabulos, decât de mister, Iisus nu intră în logica mulțimii, ci îi răspunde: „Adevăr, adevăr vă spun: Nu pentru că ați văzut minuni Mă căutați, ci pentru că ați mâncat din pâini și v-ați săturat. Lucrați nu pentru mănucarea cea pieritoare, ci pentru mănucarea ce rămâne întru viața veșnică și pe care v-o va da Fiul Omului...” (In. 6, 26-27). Aceste cuvinte servesc ca punte de trecere spre marele Discurs pe care Iisus îl va ține în fața lor, având ca temă „Pâinea vieții”. Și pentru ca mulțimea să poată înțelege despre ce pâine urma să le vorbească, Iisus face mai întâi referire la o altă hrană, tot miraculoasă, și venită tot din cer, și pe care părinții lor au mâncat-o în pustie. Este vorba despre mana Vechiului Testament: „Părinții noștri au mâncat mană în pustie, după cum este scris: Pâine din cer le-a dat lor să mănânce”. Deci Iisus le-a zis: „Adevăr, adevăr vă spun: Nu Moise v-a dat pâinea din cer, ci Tatăl Meu vă dă din cer pâinea cea adevărată. Că pâinea lui Dumnezeu este aceea care se pogoră din cer și dă viață lumii” (In. 6, 31-33).

Mana, care cădea în fiecare zi din cer și hrănea poporul Israel în pustie, nu a fost dată de Moise, ci de Dumnezeu, dar care nu era decât o imagine imperfectă și temporară a acesteia din urmă, „pâinea cea adevărată”, venită și ea „din cer”, dată tot de Dumnezeu-Tatăl, dar prin Iisus Hristos, Fiul Său. Ea exprima aceeași preocupare și grijă ale lui Dumnezeu pentru oameni ca și prima (cf. In. 6, 32), numai că noua mană se deosebea infinit de prima, fiind prin ea însăși și izvor de viață (In. 5, 26). Astfel, aparenta superioritate a lui Moise dispărea, iar divinitatea lui Iisus devenea incontestabilă.

Evanghelistul Ioan pune în evidență, cu această temă, subtila polemică cu Sinagoga în legătură cu obiectul revelațiilor mesianice: adevărata hrană nu rezidă nici în darul lui Moise, nici în Lege, așa cum se credea, ci în Fiul lui Dumnezeu, pe care Tatăl Îl oferă ca jertfă salvatoare pentru omenire.⁶

După această ultimă declarație a lui Iisus, se pare că mulțimea ar fi înțeles despre ce le vorbește, exprimând: „Doamne, dă-ne totdeauna această pâine!” (In. 6, 34). Dar, în realitate, ea încă nu-și dădea seama de forța cuvintelor lui Iisus, înțelegându-le, din nou, doar în sens material.

Această nouă lipsă de înțelegere Îl determină pe Iisus să exploateze în mod clar argumentul identității Sale, prin afirmații radicale, care îi pun pe oameni în fața unor atitudini și opțiuni concrete. În acest sens, El afirmă, dincolo de orice echivoc: „EU sunt pâinea vieții; cel care vine la Mine, nu va flămânzi, și cel care crede în Mine, nu va mai înseta niciodată” (In. 6, 35). Aceste cuvinte reprezintă punctul culminant al întregului Discurs. Ceea ce urmează este, în esență, o dezvoltare a acestora. Așadar, Iisus Se prezintă ca fiind adevărata pâine care a venit din cer pentru a da viață noului Popor al lui Dumnezeu. Hrana despre care El vorbea se referea, astfel, la o Persoană, și nu la lucruri, și era prima mare aluzie dezvoltată la viitoarea Sa prezență în taina Sfintei Euharistii.

Aceste revelații ale lui Iisus asupra originii Sale divine: „Eu sunt pâinea vieții” (In. 6, 35) și „Eu M-am coborât din cer” (In. 6, 38) provoacă discuții și proteste în rândul mulțimii care începe să-i devină ostilă.

Dacă, în trecut, părinții au refuzat mana pentru că era o hrană neîndestulătoare și prea săracă, acum mulțimea nu refuză o hrană, ci direct pe Iisus - pâinea coborâtă din cer - și aceasta, în primul rând, din pricina originii Sale divine, pe care El o invocă, suprapunând-o, astfel, peste cea umilă și terestră, unica, de altfel, cunoscută și înțeleasă de mulțime: „Nu este EL Iisus, fiul lui Iosif, căruia îi cunoaștem tatăl și mama? Cum spune el acum: M-am pogorât din cer!?” (In. 6, 42).

Necredința și neînțelegerea iudeilor pornește, așadar, de la pretenția Nazarinului la natura Sa divină, adică de la scandalul întrupării Sale, părându-le imposibil să treacă peste obstacolul originii Sale pământești, umane. Modul lor de a gândi părea logic: cineva, ai cărui părinți erau cunoscuți, nu putea fi și din cer! (cf. Mc. 6, 3; Lc. 4, 22).

(Va urma.)

¹ Vezi detalii, Jean ZUMSTEIN, *L'Évangile selon Saint Jean (1-12)*, Labor et Fides, Genève 2014, p. 227.

² Pentru o aprofundare a originii și a semnificațiilor teologice ale sintagmei „Eu sunt”, a se vedea documentata lucrare a lui Eduard SCHWEIZER, *Ego Eimi. Die religionsgeschichtliche Herkunft und theologische Bedeutung der johanneischen Bildreden. Zugleich ein Beitrag zur Quellenfrage des vierten Evangeliums*, FRLANT 56, Göttingen 1965.

³ Unii bibliști sunt de părere că ar fi doar șapte ziceri. Vezi, în acest sens, CASLER Frank J.; *The Seven Great “I Am” Statements of Jesus Plus One*, Wilmington School of the Bible, 2012; Jean ZUMSTEIN, *L'Évangile selon Saint Jean (1-12)*, Labor et Fides, Genève 2014, p. 227.

⁴ Vezi Stelian TOFANĂ, *Evanghelia lui Iisus. Misiunea cuvântului*, Cluj-Napoca 2016, p. 274.

⁵ William E. HULL, *John*, (The Broadman Bible Commentary), vol. IX, ed. Clifton J. Allen, Nashville, Broadman Press, 1970, p. 205.

⁶ Cf. George ZEVINI, *Commentaire spirituel de L'Évangile de Jean*, vol. I, Paris 1995, p. 156.

Rezumatul raportului activității sectorului administrativ-bisericesc al Arhiepiscopiei - 2021

La sărbătoarea Bunei Vestiri, în 25 martie 2021, s-au împlinit 15 ani de la reînființarea Mitropoliei noastre și 10 ani de la întronizarea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei ca Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului. Ca Arhiepiscop și Mitropolit al Clujului a reînființat Protopopiatul Beclean și Mănăstirea Sfânta Elisabeta din Cluj-Napoca, a înființat mai multe mănăstiri și parohii, 3 centre pentru tineret, centre pentru cateheză, o grădiniță, o școală primară și o școală gimnazială confesională, precum și o școală gimnazială pentru recuperarea copiilor aflați în abandon școlar. În toamna anului 2013, la numeroasele ctitorii ale Înaltpreasfințitului Sale, se adaugă și o nouă clădire pentru Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, în cadrul Campusului Universitar „Nicolae Ivan”, care oferă un spațiu generos și performant desfășurării învățământului teologic academic la standarde moderne; iar în anul 2015 a fost inaugurat Centrul Misionar de Tineret „Ioan Bunea” din Sângeorz-Băi.

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului este alcătuită din 9 protopopiate cu 580 parohii, 151 filii, 34 de așezăminte monahale, având ca teritoriu canonic județele Cluj și Bistrița-Năsăud.

Sinodul Mitropolitan s-a întrunit în trei ședințe de lucru, iar Consiliul Eparhial și Adunarea Eparhială s-au întrunit în ședință anuală de lucru în data de 6 februarie 2021. Ședințele Permanenței Consiliului Eparhial se desfășoară săptămânal, sub președinția Chiriarhului și a avut loc și o ședință cu protopopii eparhiei în data de 24 mai 2021.

Activitatea pastoral-misionară a Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei este evidențiată de cele 108 Sfinte Liturghii, 29 de hirotoniri de diacon și preot, 20 de Sfinte Taine, 377 de Ierurgii, 17 sfințiri de biserici, 15 resfințiri de biserici, 180 de vizite pastorale la parohii, 120 de vizite pastorale la mănăstiri, 70 de vizite la așezămintele bisericești sociale, medicale, cultural-educative ale Arhiepiscopiei, 80 de vizite la școlile teologice ca și cele peste 653 de audiențe acordate, de conferințe susținute la simpozioane sau congrese în țară și peste hotare, interviuri acordate la posturile de radio și televiziune.

În cursul anului 2021, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a efectuat mai multe vizite frățești în eparhiile sufragane, respectiv Episcopia Maramureșului și Sătmăruului și Episcopia Sălajului, precum și în alte eparhii din cuprinsul Patriarhiei Române.

În perioada 19-24 octombrie, la invitația I.P.S. Arhiepiscop și Mitropolit Serafim a făcut o vizită pastorală în Germania. De asemenea în perioada 1-8 noiembrie 2021 a găzduit vizita în Arhiepiscopia noastră a Preasfințitului Părinte Neophytos, episcop de Nyeri și Muntele Kenya.

Asumarea serioasă a vieții spirituale din mănăstirile Eparhiei, precum și edificarea edilitară a acestora a reprezentat una din preocupările continue în activitatea Înaltpreasfințitului Sale, printr-o implicare directă atât prin participarea la hramuri cât și prin efectuarea a peste 120 de vizite cu scop duhovnicesc și edilitar.

Se cuvine să amintim o parte din bisericile și mănăstirile târnosite sau resfințite în anul 2021: ctitoria personală a Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei: Mănăstirea „Sfânta Maria Magdalena”, Oarța de Sus, ținutul Țării Codrului, din Episcopia Maramureșului și Sătmăruului; Biserica Mănăstirii „Sfântul Proroc Ilie” Nușeni, județul Bistrița-Năsăud; Biserica Mănăstirii „Sfinții Martiri Brâncoveni” de la Mărișel, județul Cluj; Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca; Biserica „Întâmpinarea Domnului” Cluj-Napoca; Paraclisul „Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur” din incinta Colegiului Ortodox „Mitropolit Nicolae Colan”; Biserica „Sfânta Treime”, din Parohia Dej III – Dealul Florilor și Biserica „Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan și Sfântul Ierarh Nicolae”, din Complexul Studentesc Hașdeu.

Prin misiunea neobosită pe care o desfășoară, Înaltpreasfinția Sa este exemplu de dăruire și jertfă pentru cler și credincioși. Drept mărturie ne stă agenda Părintelui Mitropolit Andrei, publicată lunar în revista eparhială *Renașterea*, având un program foarte bine stabilit pe care îl respectă cu sfințenie. Mijloacele cele mai importante folosite de Înaltpreasfinția Sa pentru realizarea misiunii de Întâistătător al Eparhiei sunt rugăciunea, predicarea Cuvântului lui Dumnezeu, preocuparea pentru educarea tinerilor, atenția acordată celor nevoiași, exemplul cu vorba și cu fapta în călăuzirea credincioșilor.

Preasfințitul Părinte Episcop-Vicar Benedict Bistrițeanul. În spațiul sacramental-liturgic și administrativ-bisericesc, în cursul anului 2021, sub ascultarea și prin delegarea Înaltpreasfințitului Mitropolit Andrei, Preasfințitul Benedict Bistrițeanul a săvârșit de 170 de ori Sfânta Liturghie în: Biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, locul de slujire al Preasfințitului Sale, în Catedrala Mitropolitană, paraclisul episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”, bisericile de parohie și în mănăstirile din cuprinsul eparhiei, și, ocazional, în afara eparhiei. A rostit predici tematice și exegetice, încercând să se adapteze generațiilor contemporane, atât prin subiectele tratate, cât și prin stil. De asemenea, ierarhul a săvârșit 26 de Sfinte Taine și 200 ierurgii, însoțite de tot atâtea cuvântări ocazionale. A resfințit un număr de 8 biserici.

Dialogul pastoral și apropierea de preoții și de credincioșii din parohii a reprezentat o preocupare constantă a Preasfințitului Sale și în decursul anului 2021. În acest sens, a făcut 206 vizite pastorale și 30 vizite la așezămintele bisericești, culturale și sociale, oferind binecuvântare și împărțiind bucurie. A fost prezent, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, și la cele două sesiuni de examene de capacitate preotească și la numeroase concursuri de ocupare a posturilor vacante de preot, alături de profesori ai Facultății și ai Seminarului Teologic. De asemenea, pentru nevoile pastorale ale eparhiei, prin delegare, a hirotonit 10 diaconi și un preot.

A urmărit îndeaproape viața spirituală și edilitară din cele 34 de schituri și mănăstiri ale eparhiei, printr-o implicare directă, atât prin participarea la hramuri, cât și prin efectuarea a peste 90 de vizite cu scop duhovnicesc și edilitar, însoțite frecvent și de întâlniri duhovnicești cu viețuitorii acestora.

A participat la ședințele și lucrările Sfântului Sinod, fiind membru în „Comisia pastorală, monahală și socială”. De asemenea, la nivelul Mitropoliei, a participat la ședințele Sinodului Mitropolitan, desfășurate la Centrul Mitropolitan din Cluj-Napoca. La nivelul Arhiepiscopiei Clujului, a participat la 22 de ședințe ale Permanenței Consiliului Eparhial, și a prezidat nouă ședințe semestriale de protopopiat, discutând tematica omagială a anului 2021 împreună cu preoții și cu invitații speciali ai acestor întâlniri. Mai adăugăm și faptul că Preasfinția Sa a primit în audiență un număr de peste 630 de persoane.

Activitatea preoților. În calitatea pe care o au de păstori sufletești ai credincioșilor, preoții săvârșesc sfintele slujbe în duminici și sărbători și în alte zile ale săptămânii, rostesc cuvinte de învățătură și cateheze, administrează patrimoniul parohiei, participă la conferințele preoțești și la ședințele lunare de la protopopiat. În continuare este nevoie să ne implicăm mai mult în activitățile cu tinerii, precum și în proiecte social-filantropice de ajutorare a bătrânilor, bolnavilor, orfanilor și a celor săraci. Apreciind activitatea preoților merituoși, Înaltpreasfințitul Mitropolit Andrei a acordat distincția de sachelar la 5 preoți, distincția de iconom la 17 preoți și distincția de iconom stavrofor la 32 preoți. Rangul de arhidiacon a fost acordat pentru 2 părinți ierodiaconi de la Mănăstirea Nicula. Crucea arhiepiscopală a fost acordată la 4 preoți, iar Crucea Transilvană pentru clerici unui număr de 12 preoți. Ordinul „Mihai Vodă” pentru clerici a fost acordat pentru 6 slujitori ai Bisericii, Ordinul „Nicolae Ivan” pentru clerici a fost acordat la 63 de preoți. „Crucea Patriarhală” a fost acordată părintelui Teodor Mureșan, preot paroh al Parohiei Dej III – Dealul Florilor. Rangul de Arhimandrit a fost acordat P.Cuv. Simeon Pinte, Eclesiarhul Catedralei Mitropolitane și P. Cuv. Paisie Iloaie, Starețul Mănăstirii Nușeni.

La propunerea preoților, Distincția eparhială „Crucea Transilvană” pentru mireni a fost acordată pentru 30 persoane, ca apreciere a susținerii acordată Bisericii în slujirea ei pastorală și misionară. Ordinul „Mihai Vodă” pentru mireni s-a acordat pentru 69 de persoane, ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni” s-a oferit pentru 41 de persoane, Ordinul „Sfântului Ierarh Pahomie de la Gledin” a fost acordat pentru 18 persoane, iar Ordinul „Nicolae Ivan” pentru mireni a fost acordat la 74 de persoane, în semn de aleasă mulțumire și recunoștință pentru implicarea în misiunea Bisericii.

Cursurile metodologice pentru obținerea gradelor profesionale s-au desfășurat în perioada 19-30 iulie 2021 la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, cu participarea a 85 de clerici. S-au organizat cele două sesiuni ale examenului de capacitate preotească, în lunile martie și octombrie 2021, la care s-au prezentat 40 de candidați.

În anul 2021 au fost scoase la concurs 36 de posturi de preot și pentru ocuparea acestora s-au înscris 103 candidați. Examenele și interviurile sunt prezidate de Părintele Mitropolit Andrei și se desfășoară lunar.

În anul 2021 au fost hirotoniți un număr de 14 preoți și 4 diaconi pentru Eparhia noastră, au fost transferați la cerere 14 preoți, s-au aprobat 10 pensionari pentru limită de vârstă, iar 6 preoți pensionari au trecut la cele veșnice. Au venit în Eparhie 2 clerici, în timp ce alți 2 clerici au plecat din Eparhie.

Personalul monahal. Din cele 33 de mănăstiri și un schit de maici, 18 sunt mănăstiri de călugări, iar 15 sunt de maici, având

un total de 279 viețuitori. În anul 2021, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a numit pe P. Cuv. Ierom. Matei Motentan în postul de stareț la Mănăstirea Sfânta Treime Sopor de Câmpie.

Fondul Central Misionar. În urma colectei din anul 2021 pentru Fondul Central Misionar, la unitățile administrativ-bisericești din cadrul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului s-a adunat suma totală de 343.000 lei. Protopopiatul Năsăud a colectat cea mai mare sumă – 140.000 lei, pe locul al doilea fiind Protopopiatul Cluj II cu suma de 102.206 lei, urmând apoi Protopopiatul Cluj I cu suma de 81.156 lei, și Protopopiatul Bistrița cu suma de 76.556 lei.

Fondul Pastoral Eparhial, înființat la inițiativa Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, de asemenea, este destinat ajutorării familiilor preoților din parohiile cu venituri reduse. În anul 2021 au fost ajutați un număr de 90 de preoți (10 preoți din fiecare protopopiat) cu suma de 2000 lei pentru fiecare, suma totală acordată fiind de 180.000 lei.

Activitățile și programele Arhiepiscopiei noastre caută să răspundă la așteptările societății de astăzi, întrucât Biserica nu poate să fie indiferentă față de nevoile credincioșilor săi. Misiunea Bisericii trebuie susținută în continuare de o lucrare dinamică permanentă din partea clerului și a mirenilor din cadrul organismelor eparhiale.

Consilier administrativ-bisericesc,
Pr. dr. Cristian Baciu

Rezumatul raportului activității sectorului economic al Arhiepiscopiei - 2021

LÎn cursul anului 2021 au fost continuate lucrările pentru pictarea Catedralei Mitropolitane în tehnica mozaic cu o echipă condusă de către maestrul Viorel Maxim, finalizându-se absida dreaptă. Se află în curs de realizare și un proiect pentru restaurarea și includerea în circuitul turistic a monumentului istoric.

În cursul anului 2021, au fost continuate lucrările la Centrul Misionar Social „Sfântul Apostol Andrei” situat pe Calea Turzii, nr. 2-14 care va asigura baza pentru întreaga misiune socială a Arhiepiscopiei noastre. Aici vor funcționa Protopopiatele Cluj I și Cluj II, asociațiile de tineret, asociațiile misionare precum și o grădiniță. Până la sfârșitul anului, s-a finalizat construcția structurii de rezistență la corpurile II și III.

La Centrul Educațional „Grigore Pletosu”, situat în localitatea Bistrița, care va asigura baza logistică pentru misiunea cu tinerii din Municipiu, tot aici urmând să își desfășoare activitatea Școala Primară „Sfântul Stelian”, s-au executat lucrări de instalații și finisaje exterioare.

La Cimitirul Eparhial „Sfântul Lazăr” situat în Municipiul Cluj-Napoca pe str. Calea Turzii, a fost pusă piatra de temelie pentru Capela cu hramul „Sfântul Lazăr” și a fost binecuvântată Clădirea Administrativă.

Alte lucrări care au fost realizate în anul 2021: Mansardarea Clădirii Centrului Eparhial, reparații la imobilul situat pe str. Iașilor, nr. 14, igienizare la Grădinița „Sfântul Stelian”.

În anul 2021 au continuat lucrările de edificare la cele peste 120 de biserici parohiale și mănăstirești, aflate în diferite faze, de la fundație până la iconografie, la care se adaugă și unele lucrări de reparație la biserici și case parohiale: construcția de noi locașuri de cult: 50 (15 urban, 35 rural), pictură la noi locașuri de cult: 20 (8 urban, 12 rural), lucrări de consolidare, reparații edificii eclesiale: 60 (25 urban, 35 rural).

Având în vedere realizările anului 2021, cele mai importante obiective pentru anul 2022 considerăm a fi: continuarea lucrărilor iconografice în tehnica mozaic la Catedrala Mitropolitană, Centrul Misionar „Sfântul Apostol Andrei” din Municipiul Cluj-Napoca, Centrul de tineret de la Câmpenești, Mobilarea și dotarea Căminului Preoțesc, Construcția unui Cămin pentru Vârștici în Făget, inaugurarea Magazinului „Artos”, Finalizarea lucrărilor la Centrul Educațional „Grigore Pletosu”.

Consilier economic,
Ec. dr. Augustin-Sorin Călea

Rezumatul raportului activității sectorului cultural al Arhiepiscopiei - 2021

Anul 2021 a stat sub semnul omagierii *pastorației românilor din afara României* și al comemorării *celor adormiți în Domnul, valoarea liturgică și culturală a cimitirelor*, dar a marcat și *Centenarul Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului (1921-2021)*, contribuind la dezvoltarea *culturii recunoștinței* și a comunității între generații. În acest context, Arhiepiscopia Clujului a marcat simbolic aceste tematici prin mai multe activități culturale și științifice.

Scrisoarea *Pastorală de Paști* a Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, *Pământul nostru-i scump și sfânt, că el ni-e leagăn și mormânt*, și cea de Crăciun, *Domnul Iisus Hristos - emigrant, programele catehetice, conferințele preoțești de primăvară și toamnă, Calendarul Renașterea 2021*, semnalizarea tematicii pe *calendarul bisericesc și Concursul Național Catehetic, Biserica - familia românilor de pretutindeni*, au evidențiat grija permanentă pe care Biserica Ortodoxă Română o are față de toți credincioșii ei și responsabilitatea Bisericii față de cei adormiți, ca expresie a credinței ortodoxe în nemurirea sufletului și învierea morților.

Între evenimentele culturale promovate și transmise prin intermediul postului de *Radio Renașterea*, într-o bună colaborare cu *Biroul de presă* al Arhiepiscopiei Clujului, amintim: *Centenarul nașterii Mitropolitului Bartolomeu Anania (1921-2021)*, însoțit de volumul *Centenarul Mitropolitului Bartolomeu Anania (1921-2021); Zece ani de la alegerea și întronizarea IPS Andrei ca Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului*, însoțit de volumul *Mitropolitul ANDREI, un deceniu de slujire la Cluj* și broșura *Bună Vestire la zece ani; Centenarul nașterii Arhiepiscopului Justinian Chira (1921-2021)*, însoțit de volumul *Arhiepiscopul Justinian Chira la centenar; evenimentul aniversar*, pr. vicar Iustin Tira la 70 de ani, însoțit de volumul *Slujire și dăruire. Omagiu părintelui vicar Iustin Tira, și Centenarul Eparhiei Clujului (1921-2021)*.

Centenarul Eparhiei Clujului a fost marcat prin mai multe manifestări culturale: simpozionul organizat în aula Facultății de Teolo-

gie Ortodoxă (28 septembrie), împreună cu prezentarea volumului *Centenarul Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului*, la împlinirea a 100 de ani de la alegerea episcopului Nicolae Ivan; masa rotundă organizată de către Parohia „Sfânta Treime” din Cluj-Napoca, în colaborare cu Institutul de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române și Mitropolia Clujului (2 decembrie); lansarea volumului *Istoria Eparhiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului (1921-2021)*. Compendiu, pr. prof. univ. dr. Alexandru Moraru, și *Festivalul-Centenar de colinde și tradiții de Crăciun „Episcop Nicolae Ivan”, ediția a X-a*, desfășurat în aula Facultății de Teologie Ortodoxă (11 decembrie). De asemenea, a fost înființat *Ordinul Episcop Nicolae Ivan* pentru ierarhi, clerici și mireni.

Între evenimentele deosebite ale eparhiei se înscrie și alegerea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei ca *membru de onoare* al *Academiei Române*, în ședința din 15 septembrie 2021. De asemenea, în perioada 19-24 octombrie 2021, Părintele Mitropolit Andrei s-a aflat în Germania cu prilejul lansării cărții „*Spovedanie și comuniune*” (*Beichte und Kommunion*), tradusă în limba germană de teologul evanghelic dr. Jürgen Henkel.

Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca a organizat mai multe simpozioane, dintre care amintim: Conferința on-line *Biblie și cultură în mileniul III. Mitropolitul Bartolomeu Valeriu Anania-100 de ani de la naștere*; Seminarul Internațional de Medicină și Teologie, ediția a XX, *Terapii medicale și spirituale la începutul mileniului III: Complementaritate, dialog, unitate*; Simpozionul național *Ortodoxia clujeană la ceas aniversar: Spiritualitate, Teologie, Cultură - 100 de ani de la reactivarea scaunului Episcopal*; Simpozionul național studentesc *Exil și cimitir. Mai este posibil un acasă? Pandemia și răspunsurile Bisericii la provocările aduse de aceasta* și Simpozionul internațional *Pastorație și Duhovnicie în Diaspora Românească. Purtarea de grijă a celor adormiți în cultul și practica Bisericii Ortodoxe*.

Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca, cu noua titulatură obținută prin Ordinul Ministerului Educației 4593/05.08.2021, a organizat, în perioada 22-28 noiembrie 2021, *Zile Colegiului - ediția I*, în cadrul cărora la data de 25 noiembrie, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei și Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul au resfințit capela instituției de învățământ teologic. De asemenea, din anul

școlar 2021-2022, la Bistrița funcționează Școala Primară „Sfântul Stelian”.

Muzeul Mitropoliei Clujului a găzduit, în cadrul *Serilor culturale*, 5 expoziții și 4 lansări de carte, la care se adaugă realizarea unui spațiu dedicat vrednicului de pomenire Episcopul Vasile Flueraș. *Zilele Porților Deschise* (4 - 11 decembrie 2021) și *Noaptea Muzeelor* (12 iunie 2021) au conferit muzeului o dimensiune polivalentă, el nefiind un simplu spațiu expozițional, teaurizator al unor exponate de mare valoare artistică și istorică, ci un „organism” viu, într-o permanentă dezvoltare și îmbunătățire a experienței oferite vizitatorilor.

Editura Renașterea a lansat două volume la Festivalul Internațional de Carte „Transilvania”, ed. a VII-a (16-19 septembrie 2021) și a editat în condiții grafice și de conținut excelente volumele aniversare / comemorative ale anului 2021.

Semnalăm apariția în Revista Mitropolitană „Tabor” a mai multor numere tematice: martie și iunie - *Centenarul Mitropolitului Bartolomeu Anania (1921-2021)*, iulie - *Cultul celor adormiți. Valoarea culturală și religioasă a cimitirelor*, septembrie - *In memoriam părintele profesor Ioan Ică sr.*, noiembrie - *In memoriam - episcopul Vasile Flueraș (1948-2021)*, decembrie - *Centenarul Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului (1921-2021)*, în care au semnat articole ierarhi, renumiți teologi, istorici și oameni de cultură.

În aria preocupărilor pentru pastorația tinerilor se înscriu cele peste 20 de tabere organizate la *Centrul Misionar de Tineret „Ioan Bunea”* de la Sîngeorz-Băi, la Mărișel sau în alte locații, întruniri la care prezența Chiriarhului sau a episcopului-vicar a fost o constantă.

Cu privire la patrimoniul cultural, Biserica de lemn din Săliștea Veche, inclusă în patrimoniul monumentelor istorice din România, a fost sfințită de către ÎPS Andrei, iar la biserica de zid din Lujerdiu, ctitorită de Mihai Viteazul în jurul anului 1600, s-au demarat lucrările de subzidiere.

Proiecte de viitor: marcarea a 100 de la înființarea Bibliotecii Eparhiale și a 30 de ani de la trecerea la Domnul a Arhiepiscopului Teofil Herineanu, tipărirea Catehismului pentru tineri și acreditarea Muzeului Arhiepiscopiei Clujului ca muzeu de interes regional.

Consilier cultural
Pr. dr. Cornel Coprean

Rezumatul raportului activității sectorului misionar-social al Arhiepiscopiei - 2021

Arhipiscopia Clujului desfășoară lucrarea de asistență socială în cadrul asociațiilor și fundațiilor înființate cu binecuvântarea Chiriarhului și prin intermediul Sectorului misionar-social. Sub patronajul Arhiepiscopiei Clujului funcționează mai multe asociații cu profil filantropic cu o activitate eficientă și vizibilă în comunitate: *Asociația „Filantropia Ortodoxă”, Asociația „Sfântul Nectarie” Cluj, Asociația Filantropică Medical-Creștină „Christiana” - Filiala Cluj-Napoca, Asociația Filantropică „Sfântul Onufrie” și Asociația Ortodoxă pentru romii „Sfântul Moise Arapul”*.

Opt Protopopiate ale Eparhiei au fost acreditate ca furnizori de servicii sociale, o parte fiind deja licențiate ca Servicii de asistență comunitară. În sprijinul lucrării de misiune și asistență socială în Eparhie se înscrie și activitatea preoților misionari din cadrul Protopopiatelor, precum și a celor 11 asistenți sociali din cadrul Birourilor de Asistență Socială din teritoriu.

În cadrul proiectelor sociale și a asociațiilor aflate sub patronajul Arhiepiscopiei Clujului sunt salariați 206 persoane, după cum urmează: 87 salariați - As. „Filantropia Ortodoxă” Cluj-Napoca, 43 salariați - As. Sfântul Nectarie Cluj, 28 salariați - As. Filantropică Medical-Creștină „Christiana” - Filiala Cluj-Napoca, 37 salariați - Centrul de Îngrijire și Asistență Acoperământul Maicii Domnului”, Turda și 11 angajați - As. Filantropică „Sfântul Onufrie”.

Proiecte și programe sociale

Sistemul de asistență socială al Arhiepiscopiei cuprinde în prezent peste 55 de instituții și programe social filantropice grupate pe diferite categorii de beneficiari. În anul 2021 au fost inițiate următoarele proiecte:

1) Serviciu de asistență comunitară - Parohia Sf. Treime Cluj-Napoca. Anul trecut au fost finalizate lucrările celui

de-al treilea proiect social filantropic al acestei parohii, unde va funcționa, pe lângă cantina socială și casa de oaspeți, un program after school destinat copiilor din familii nevoiașe. În prezent sunt înscriși 16 elevi de la școlile aflate pe teritoriul Parohiei, proiectul fiind acreditat și licențiat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

2) Lansarea proiectului „Incluziv pentru Dej-Dezvoltare locală prin măsuri activ->integrate de justiție socială”. *Fundația Centrul de Resurse pentru Comunitățile de Romi*, având ca parteneri *Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului și Liceul Tehnologic Special Dej* a semnat contractul de finanțare pentru proiectul „Incluziv pentru Dej-Dezvoltare locală prin măsuri activ->integrate de justiție socială”, care are în vedere reducerea numărului de comunități marginalizate (rome și non-rome) aflate în risc de sărăcie și excluziune socială.

Anul trecut structura sistemului de asistență socială era formată din:

12 - Proiecte cu profil socio-medical (centru de îngrijiri paliative, policlinică fără plată, 2 centre de recuperare psihoneuromotorie, 4 servicii de îngrijiri socio-medicale la domiciliu, cabinet medical, serviciu de ambulanță, serviciu transport dializă)

- 4 - Cantine sociale
- 6 - Centre rezidențiale pentru vârstnici
- 2 - Centre comunitare de tineret
- 3 - Centre de zi (copii și adulți)
- 1 - Grădiniță socială
- 2 - Școli postliceale sanitare
- 2 - Servicii care oferă hrană la domiciliu
- 3 - Centre de informare și consiliere
- 1 - Brutărie cu profil social
- 1 - Școală pentru recuperarea copiilor din abandon
- 4 - Centre socio - educaționale
- 1 - Farmacie
- 2 - Centre de plasament
- 1 - Casă de oaspeți cu profil social
- 8 - Servicii sociale de asistență comunitară (protopopiate)

Slujirea aproapelui prin colecte de întraajutorare

În conformitate cu *Pastorală Sfântului Sinod al B.O.R.* în urma organizării colectei în parohiile din cadrul Arhiepiscopiei situația detaliată a fost: total sumă colectată, 390.659 lei; cantitate alimente, 77.295; cantitate medicamente (cutii) 160; Cantitate haine (kg) 12.586. Număr persoane beneficiare: 2590 familii; adulți 1972; copii 1891.

O colectă specială în bani s-a organizat de către Protopopiatul Huedin pentru victimele inundațiilor din parohiile Protopopiatului Câmpeni. Astfel, în urma apelului umanitar, a fost colectată suma de 74.949 de lei care a fost distribuită familiilor sinistrate prin intermediul Protopopiatului Câmpeni. Prin intermediul Fondului „Filantropia” s-a constituit o rezervă financiară de 116.065 lei care a fost folosită pentru ajutorul persoanelor care au necesitat operații chirurgicale și pentru alte cazuri sociale, iar cadrul Proiectului „Cutia Milei” s-a adunat și s-a distribuit persoanelor defavorizate suma totală 252.483 lei.

Prin Programul MASA BUCURIEI inițiat de Patriarhia Română în parteneriat cu magazinele Selgros și Carrefour România, anul trecut în Eparhia Clujului au fost preluate și donate produse alimentare la peste 2825 de beneficiari în valoare de 187.607 lei. Cu prilejul Sfințelor Sărbători de Crăciun și de Paști Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a oferit peste 600 de pachete cu alimente neperisabile persoanelor nevoiașe aflate în evidențele Sectorului misionar social.

În cadrul Eparhiei Clujului, în anul 2021, instituțiile filantropice au furnizat servicii sociale pentru 17.324 de persoane, iar bugetul total al activităților misionar-sociale a fost 18.352.363 lei.

Proiecte de viitor:

- Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Spiridon” Bistrița;
- Extinderea Centrul rezidențial pentru vârstnici de la Maieru;
- Centrul comunitar de servicii sociale „Sfânta Ana” Dej;
- 6 Case de Tip Familial pentru ocrotirea copiilor aflați în dificultate
- Centrul rezidențial pentru vârstnici „Sfântul Porfirie”.

Consilier misionar social,
Iustin Liciniu Câmpean

Împreună cu Hristos prin lume în mileniul al III-lea

Pr. dr. Ioan-Emilian Raza

Leditia a VI-a a Concursului Internațional *Împreună cu Hristos prin lume în mileniul III* a adunat copii români din 26 de țări, cu tradiție, și comunități de limbă și ortodoxie românească. Comunitățile creștine menționate, în țară și în diasporă, s-au arătat sensibile la tematica legată de credința ortodoxă și identitatea românească, manifestată prin dorința de a împlini, teoretic și practic, ceva din moștenirea culturală a neamului nostru românesc, precum și din moștenirea spirituală a credinței noastre ortodoxe. Entuziasmul copiilor participanți la acest concurs, inițiat de profesoara de Religie Ionița Timiș, de la Colegiul Național Gheorghe-Lazăr, din municipiul Cluj-Napoca, a fost susținut de o comunitate de profesori și cateheți inimoși, din țară și din diasporă. Lucrarea minunată a acestui concurs a atins și inimile părinților acestor copii, cu toții fiind implicați în lucrarea de mărturisire a Numelui Domnului, a căutării Feței Sale, a Adevărului, a Sfintei Evanghelii și a Sfintei Liturghii.

Lucrările expuse în acest volum, scurte dar sincere, interiorizate și cu o anvergură duhovnicească fără echivoc, descoperă lumea hristică în care acești copii înțeleg să creadă și să mărturisească Numele și lucrările Domnului, dragostea lor sinceră și curată, precum și nădejdea într-o lume mai bună, într-un viitor fericit și într-o purtare de grijă nesfârșită a Celui în Care ei cred cu atâta tărie. Eseurile copiilor arată, de departe, sinceritate și originalitate, exprimând tainic prea plinul sufletului lor, dar și nevoia de model și modelare duhovnicească. Expresia lor arată, volens-nolens, conținutul ethosului ortodox din care au răsărit (varietatea acestei unități hristice evidente într-o mare lingvistică sau oceanografie duhovnicească), dătătoare de nădejde în ceea ce ține de dragostea de Sfânta Evanghelie și de Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie.

Curăția sufletească a celor adăugați aici reiese din calitatea acestor mărturisiri de credință, precum și din prezența coplesitoare în efortul misionar al acestui concurs, respectiv numărul impresionant de copii, atingând 10 legiuni române. Acestea au mărșăluit pe fața întregului pământ, dorind din toată inima să transmită un adevăr fundamental pentru toți iubitorii de bine, frumos și Adevăr revelat: viața nu poate exista în afara Domnului Hristos, viața adevărată putând fi trăită doar alături de Acesta. *Nihil sine Deo*, respectiv nimic fără Dumnezeu, nimic fără Cel ce a creat totul și a adus toate la existență, nimic fără El neputându-se realiza, nimic fără El neputându-se, într-un fel sau altul, susține.

Smerenia firească a copiilor s-a dovedit a fi prezentă atât în mințile, cât și în inimile lor, atât în interiorul sufletelor lor, cât și în exterioritatea fapturilor lor, în relația de dragoste față de aproapele și de Dumnezeu. Smerenia cuprinde și colegialitatea studiului Religiei la școală, Biserică și acasă, dar și cuprinderea agapică și altruistă, a fiecăruia în sufletul fiecăruia. Smerenia acestor copii poate fi înțeleasă ca un recurs la firesc, la normalitate, la vindecarea sufletelor noastre și a lumii întregi (lipsa lor de judecată asupra situației pandemice răsfrângându-se în luciditatea cu care privesc voia și îngăduința lucrării iconomice a Domnului, față de fiecare om în parte și față de lumea întreagă). Nu pesimismul îi marchează pe aceștia, ci paseismul duhovnicesc al înaintașilor, respectiv credința mărturisitoare a părinților și a bunicilor lor. Nu neajunsurile vieții îi întristează, ci neputința contemporanilor de a vedea, nu doar lumina de la capătul tunelului, ci ivirea Răsăritului Celui de Sus, în inimile celor ce voiesc să-L cuprindă și să-L odihnească.

Scopul educației religioase, în viața lor nevinovată și sinceră, s-a arătat în scrisul lor, revelând, deodată și tainic, nu doar jertfiera de sine a dascălilor lor, care au înțeles să trăiască, efectiv și afectiv, taina frumuseții Sfintei Evanghelii la pragul inimii fiecărui copil, ci și lucrarea misionară a tuturor celor implicați în susținerea, motivația intrinsecă și lucrarea mărturisitoare, a acestui concurs pan-ortodox, închinat Nașterii Celui ce a plecat cerurile pe pământ. Ce teologie curată înțeleg să exprime acești copii! Frumusețea lucrărilor lor arată frumusețea duhovnicească a celor trimiși să le fie părinți trupești și părinți duhovnicești, adevărată lucrare apostolică, candelă nestinsă în fața vânturilor potrivnice și aurora boreală a unui Răsărit ce nu se mai termină. Frumusețea gândirii celor ce-i educă încă s-a văzut exprimată în eseurile copiilor. *Averea bunei educații* de-acasă s-a unit într-un chip fericit și elegant, cu cea religioasă de la școală.

Izolarea socială și familială nu a putut opri puterea de deschidere a sufletelor lor. Lipsa lor de judecată a aproapei

nu a putut stinge sinceritatea debordantă a multora (chiar mărturisirea sinceră a unor lipsuri și neputințe sufletești, în înțelesul unor nevoi duhovnicești, fără de care nu se poate trăi fericit și pașnic pe acest pământ). Puterea lor de expresie a depășit lipsa de înțelegere a celor aflate încă deasupra lor, dar a surprins, fericit și aparte, nevoia tulburătoare de Adevăr, de modele și de chipuri luminoase, de lucrarea modelatoare începută prin ascultarea de părinți și continuată prin părințele duhovnic. Lucrarea lor didactică a devenit, prin participarea la acest concurs, mărturisitoare, într-un fel apostolică, deoarece aceste vremuri reclamă necesitatea unui efort hristic susținut, misionar și apologetic, de păstrare a credinței creștine ortodoxe, dar și de propovăduire *cu putere* a acesteia.

În fața abuzurilor de tot felul, a durerilor fizice și psihice suportate de o lume întreagă, discernământul copiilor poate fi socotit ca un recurs umil la memoria lucrării iconomice a Domnului, la arătarea fabuloasă a previzibilului din neprevăzut, a ieșirii pline de nădejde sănătoasă din deznădăduirea ce-a cuprins pământul, precum și a sesizării elegante a Învierii ce urmează crucificării, și a înfierii veșnice a tuturor celor ce au iubit arătarea Feței Sale. În mâna Domnului stau, deodată, sărăcirea și îmbogățirea, căderea și ridicarea, rănirea și tămăduirea, moartea și învierea noastră a tuturor, căci și *a voi și a împlini* aparțin Domnului. Mințea curată a copiilor, necunoscând egoismul, dar contemplând adânc, paterical și sapiențial naturalul vieții hristice, a reușit devreme ridicarea deasupra grijilor mărunte. Aici stau ascunse și revelate, deopotrivă, viitorul și devenirea duhovnicească a generațiilor viitoare. Numai gândind astăzi o lucrare misionară autentică, ne putem aștepta la un viitor bisericesc pe măsură.

Puterea lucrării misionare aparține numai Domnului și celor cărora Acesta voiește să o dăruiască. Sinceritatea vieții acestora îi predispune la îmbrăcarea cu puteri de sus, cu aspirații umanitare înalte și cu doriri care te / se ridică la vrednicia Împărăției lui Dumnezeu. Relația sinceră și vie cu Domnul Hristos scoate sufletul și lumea din izolare, din frica de moarte, din iluzii și deziluzii, din individualismul și egoismul plin de ferocitate, din distanțare și segregare socială și spirituală, trăind autentic firescul realității sociale prin implicarea susținută permanent în viața cea duhovnicească. Mulțumind Domnului pentru tot ajutorul, profesorilor pentru implicarea lor jertfelnică și părinților pentru sfânta lor dăruire, binecuvântăm truda copiilor, spre bucuria familiilor lor, spre folosul colegilor și al tuturor celor ce, cu inimă curată, se vor împărtăși din curată gândire a celor ce au mărturisit, curajos și condescendent, *frumusețea tinereții curate* și iubirea lor față de Domnul. Excelsior!

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj, (ianuarie 2022)

Semnalăm apariții editoriale: Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia. *Prioritatea familiei: oxigenarea vieții cu dragoste*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2021; Nicolae Turcan, *Filosofia pe scurt*, vol. 1 *De la presocratici la Hegel*, și vol. 2 *De la Schopenhauer la postmodernism*, Ed. Eikon, București, 2021; *Istorie și Teologie. În onoare Pr. prof. univ. dr. Ioan-Vasile Leb*, vol. I, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2021 (ed. Gabriel-Viorel Gârdan, Bogdan-Paul Ivanov, Daniela-Luminița Ivanovici), (on line).

Joi, 13 ianuarie 2022, Pr. lect. univ. dr. Roger Coresciuc, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași a susținut conferința online: *Importanța textului patristic în actul omiletic: de la traducere și înțelegere la actualizare*.

Miercuri, 19 ianuarie 2022, la prima ediție a emisiunii *Metope* din 2022 la Radio Guerrilla (realizată prin amabilitatea Fundației „Casa Paleologu”), invitatul d-lui Theodor Paleologu a fost P. S. conf. univ. dr. Benedict Bistrițeanu, episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Au discutat despre cartea Preasfinției Sale, *Brațele părintești*, în care tratează plin de finețe pilda fiului risipitor.

Consiliului Local al municipiului Aiud, întrunit în ședința ordinară din 20 ianuarie 2022, a acordat titlul de cetățean de onoare al Aiudului Prof.univ.dr. Marcel-Gheorghe Muntean „pentru cariera profesională de excepție, contribuția adusă la dezvoltarea artelor plastice contemporane, expozițiile și premiile obținute în țară și în străinătate”.

Marți, 25 ianuarie 2022, Pr. conf. univ. dr. Cristian Sonea a susținut on line conferința: *Common Christian Witness in Catholic-Orthodox Christian Mission*, organizată de Center of Ecumenical, Missiological and Environmental Studies.

In cadrul Școlii Doctorale de Teologie „Isidor Todoran” a Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, au fost susținute public, următoarele teze de doctorat: 25 ianuarie 2022, BUCIUMAN (căs. IȘTOVAN) Mirela-Ramona, *Maramureșul - „Țara” pelerinajului ortodox*, la specializarea Teologie pastorală, sub îndrumarea Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia; 25 ianuarie 2022, pr. MUREȘAN Iulius-Aurelian, *Paradigme ale consilierii pastorale în arealul britanic și nord-american*, la specializarea Teologie pastorală, sub îndrumarea Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia; 27 ianuarie 2022, pr. NICOARĂ Ciprian-Valentin, *Dinamica euharistică a filantropiei*, la specializarea Misiologie și ecumenism, sub îndrumarea Pr. prof. univ. dr. Valer Bel.

Cu ocazia hramului Facultății de Teologie Ortodoxă, Sfinții Trei Ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur, au fost organizate mai multe manifestări:

Vineri, 28 ianuarie 2022, la Atelierele de Artă Sacră ale Facultății: Workshop de icoane pe sticlă: *Laborator spre studenție*, coordonat de către Conf. univ. dr. Claudia Trif și Asist. asoc. Gabriel Solomon. Au participat elevii ai Colegiului Național Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” și studenții ai Facultății de Teologie din Cluj-Napoca. Participanții au avut bucuria de a fi vizitați de către IPS Părinte Mitropolit Andrei, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, decanul facultății, Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci - directorul colegiului și Părintele Grigorie Foltiș - duhovnicul facultății.

Sâmbătă, 29 ianuarie, în Aula Facultății de Teologie Ortodoxă, au avut loc: Cuvântul de deschidere: Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă, care a moderat întreaga manifestare; Cuvântul de binecuvântare: ÎPS Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului - a vorbit despre importanța comuniunii prin intermediul unui astfel de eveniment prilejuit de hramul școlilor teologice ortodoxe; un Intermezzo de muzică corală, susținut de Corul Colegiului Național Ortodox; Prelegerea festivă: *Despre minunata treime a teologilor: Cuvântul de laudă al Sfântului Filotei Kokkinos în cinstea Sfinților Trei Ierarhi* - Lect. univ. dr. Mihail Mitrea; *Ipostaze iconografice* - expoziție de artă dedicată Sf. Trei Ierarhi. Au expus profesorii de la specializarea Artă Sacră; Lansarea seriei noi a revistei studențești *Itinerarii* - Pr. Grigorie Foltiș (duhovnicul Facultății) și Pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie (directorul de Departament); *Despre Icoana Sfinților Trei Ierarhi*: Prof. univ. dr. Marcel Gheorghe Muntean; *Taborul de odinioară* - work in progress, expoziție personală DEGHENESCO, etajul 2, *Galeria Itinerantă Punct Forte* a Centrului de Creație și Cercetare Continuă „Sfântul Evanghelist Luca”, din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă; *Art in progress*, alocuțiune susținută de Lect. univ. dr. Marius-Dan Ghenescu Marius Dan, director al Centrului de Creație și Cercetare Continuă „Sfântul Evanghelist Luca”; Microrecital susținut de corul de cameră „Psalmodia Transylvanica”, Dirijor: Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, directorul Școlii Doctorale de Teologie „Isidor Todoran” a Facultății de Teologie Ortodoxă. În încheiere, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanu și-a exprimat bucuria participării la eveniment și i-a felicitat pe cei implicați în organizare.

Duminică, 30 ianuarie 2022, la Catedrala Mitropolitană a fost săvârșită Sfânta Liturghie de Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și Preasfințitul Părinte episcop-Vicar Benedict Bistrițeanu. Din soborul de slujitori au făcut parte preoți profesori de la Facultatea de Teologie Ortodoxă și de la Colegiului Național Ortodox din Cluj-Napoca.

Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de: Corul Facultății de Teologie Ortodoxă (Dirijor: Arhid. lect. univ. dr. Daniel Mocanu) și Corul Catedralei Ortodoxe din Cluj-Napoca (Dirijor: Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu).

IPS Mitropolit Andrei i-a conferit Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă Ordinul „Sfântul Ioan Gură de Aur” din partea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, în semn de apreciere și recunoștință, pentru activitatea de înaltă ținută academică și pentru implicarea activă în viața Bisericii.

Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca a decernat luni, 31 ianuarie 2022, în cadrul unei ceremonii, premiile de excelență pentru activitatea de înaltă ținută academică desfășurată în anul 2021

Dintre cadrele didactice ale Facultății de Teologie Ortodoxă, au fost distinși: **Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană** (Premiul de Excelență pentru servicii inovative și culturale către societate); **Conf. univ. dr. Nicolae Turcan** (Premiul de Excelență în cercetarea științifică); **Arhid. lect. univ. dr. Daniel Mocanu** (Premiul de Excelență didactică).

Dr. Dacian But-Căpușan

† **BENEDICT BISTRITĂNUL****EPISCOP-VICAR AL ARHIEPISCOPIEI
VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI****Ianuarie 2022****1 ianuarie**

De Anul Nou, săvârșește Sfânta Liturghie și predică în Biserica Schimbarea la Față din Cluj-Napoca. Hirotonește diacon pe teologul Sergiu Cosmin Păcurar, viitor preot pe seama Parohiei Sâmbieni din Protopopiatul Gherla.

2 ianuarie

În Duminica dinaintea Botezului Domnului, slujește Sfânta Liturghie în Parohia Sfântul Silvestru din cartierul clujean Gheorgheni-Sopor, cu ocazia hramului. Rostește predica, pornind de la Evanghelia duminicii, în care explică rolul Sfântului Ioan Botezătorul de a pregăti poporul pentru primirea lui Hristos și rolul fiecărui creștin de a fi „evangelist”, în locul în care este pus de Dumnezeu.

3 ianuarie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

5 ianuarie

În ajun de Bobotează slujește Vecernia unită cu Liturghia Sfântului Vasile cel Mare în Biserica studenților din complexul Hașdeu. Oficiază Sfințirea cea Mare a apei. La final, rostește un scurt cuvânt de învățătură.

6 ianuarie

De Bobotează, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește predica în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăștur. În continuare, în pridvorul bisericii, oficiază Sfințirea cea Mare a apei.

7 ianuarie

De sărbătoarea Soborului Sfântului Proroc Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul Domnului, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, slujește Sfânta Liturghie și predică în satul natal Sartăș din Protopopiatul Câmpeni, Arhiepiscopia Alba-Iuliei. Oficiază Sfințirea cea Mare a apei.

8 ianuarie

În Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel, oficiază slujba înmormântării preotesei Floarea Viorica Ungur. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Ciui, Protopop de Cluj II.

9 ianuarie

În Duminica după Botezul Domnului, săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica Soborul Maicii Domnului din localitatea clujeană Florești. Rostește predica îndemnând pe credincioși să țină aproape de Biserica și de Evanghelia Domnului, acolo de acolo izvorăște „lumina”, într-o lume plină de întuneric. Hirotonește preot pe diaconul Ovidiu Petru Cimpoieș pentru Parohia Posmuș din Protopopiatul Bistrița. Este însoțit de PC Pr. Dan Hognogi, Protopop de Cluj I.

10 ianuarie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

La programul de Master, predă cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”.

Binecuvintează cu apă sfințită pe studenții cazați în Campusul Universitar „Nicolae Ivan”, al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

11 ianuarie

Face o vizită pastorală la Mănăstirea Crucea Ianului din Protopopiatul Huedin.

12 ianuarie

Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

Program de audiențe la birou.

13 ianuarie

La Facultate de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul III cursul „Călăuzire și paternitate duhovnicească” și celor din anul II cursul opțional de „Limba și literatura siriacă”.

14 ianuarie

Program de audiențe la birou.

Vizitează Centrul pentru consiliere în adicții „Programul Sfântului Dimitrie Basarabov” din cadrul Asociației „Christiana”. Asistă la o întâlnire de grup.

15 ianuarie

La Mănăstirea Florești din Protopopiatul Cluj II, oficiază slujba înmormântării preotesei Victoria Berbecar. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În biserica Parohiei Petrești din Protopopiatul Gherla, săvârșește Taina Sfântului Botez pentru prunca Medeea Nectaria, fiica fam Pr. paroh Petru Iloaie.

16 ianuarie

În Duminica a XXIX-a după Rusalii săvârșește Sfânta Liturghie, în sobor de preoți și diaconi, la Catedrala Mitropolitană. Rostește predica, unde subliniază modul în care ar trebui să fim recunoscători lui Dumnezeu, dar și oamenilor, începând de la lucrurile mici, neînsemnate, ca apoi să putem mulțumi și pentru cele mari.

Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, în biserica Parohiei natale Sartăș, 7 ianuarie 2022.

Seara, slujește Paraclisul Maicii Domnului în Biserica studenților din complexul clujean Hașdeu. Rostește un scurt cuvânt de învățătură, apoi răspunde întrebărilor adresate de tineri.

17 ianuarie

Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

Face o vizită pastorală la Mănăstirea Nicula din Protopopiatul Gherla.

18 ianuarie

Vizitează Centrul de servicii sociale „Sfântul Vasile cel Mare” din cadrul Asociației „Christiana” din Cluj-Napoca.

Participă online la emisiunea „Metope” cu Theodor Paleologu, Radio Guerilla.

19 ianuarie

La Facultate de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca examinează studenții din anul III la cursul „Călăuzire și paternitate duhovnicească”.

Program de audiențe la birou.

20 ianuarie

Alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, participă la întâlnirea de programare a slujbelor pentru anul 2022.

21 ianuarie

Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

Program de audiențe la birou.

La Mănăstirea Florești din Protopopiatul Cluj II, oficiază slujba de priveghi pentru adormita întru Domnul, Găbăucean Maria Micu. Rostește un scurt cuvânt de mângâiere.

22 ianuarie

Face un pelerinaj la icoana Maica Domnului Înălăcrimată a Mănăstirii Máriapócs din județul Szabolcs-Szatmár-Bereg, Ungaria.

23 ianuarie

În Duminica a XXXI-a după Rusalii săvârșește Sfânta Liturghie și rostește predica în Parohia Spermezeu din Protopopiatul Beclean. Este însoțit de PC Pr. Cristian Dragoș, Protopop de Beclean.

24 ianuarie

Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

Cu ocazia zilei de naștere a Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, în Catedrala Mitropolitană, participă la slujba de Te Deum.

25 ianuarie

La prăznuirea Sfântului Grigorie Teologul, săvârșește Sfânta Liturghie și predică în biserica din filia Muntele Săcelului - Moara de Pădure a Parohiei Săcel din Protopopiatul Turda, cu ocazia hramului bisericii.

În „Biserica de Piatra” din municipiul Târgu Mureș, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Fira Florea, mama Preasfințitului Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului. Rostește un cuvânt de mângâiere.

26 ianuarie

La Facultate de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca examinează studenții din anul III la cursul „Călăuzire și paternitate duhovnicească”.

Program de audiențe la birou.

27 ianuarie

Face o vizită tinerilor liceeni de la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca și participă la un dialog liber – „Întrebă episcopul”.

La Paraclisul Facultății de Teologie, săvârșește slujba privegherii cu ocazia sărbătorii Sfinților Sirieni Efreem, Isaac, Paladie și Iacob.

28 ianuarie

Program de audiențe la birou.

29 ianuarie

În Biserica Centrală Unitariană din Cluj-Napoca participă la înscăunarea celui de-al XXXII-lea episcop al acestei comunități prin persoana Excelenței Sale, Domnului Istvan Kovacs. Rostește un cuvânt festiv, subliniind ideea de unitate creștină.

În Aula Magna a Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, asistă la evenimentul „Seară culturală în cinstea Sfinților Trei Ierarhi”. La final, rostește un cuvânt ocazional, felicitând pe cei care s-au implicat în organizarea hramului școlilor teologice.

30 ianuarie

În Duminica a XXXII-a după Rusalii și de sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, săvârșește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană.

31 ianuarie

Face o vizită pastorală la Mănăstirea Piatra Fântânele din Protopopiatul Bistrița.

A consemnat **Arhid. Sergiu Iustin Pop**, *secretar de cabinet*

Distincția vestimentară

„Stătut-a împărăteasa de-a dreapta Ta,
îmbrăcată în haină aurită și prea înfrumusețată”
(Psalm 44, 11)

Dr. Eugen-Adrian Truța

na din redevite importante ale ortodoxiei vieții noastre este poate cea mai ușor vizibilă: vestimentația. Sub imperiul unei gândiri egalitariste, această realitate este una dintre cele mai contestate, în special în ce privește clerul. Logica acestui complex de inferioritate se prezintă ca defavorizare a majorității din partea unei tagme vestimentare care se validează prin diferență asupritoare.

În acest eseu voi încerca să prezint realitatea și motivațiile unui comportament care diferă în mod fundamental de percepția larg răspândită defavorabilă *distincției vestimentare*.

Întâi de toate, apreciez că nu doar preoții poartă o haină aparte și nu doar preoții se îmbracă special în timpul slujirii lor preoțești. În mintea noastră stăruie expresia „haine de duminică” sau obiceiul frumos ca de Paști fiecare copil sau familie să-și înnoiască garderoba, așezată sub semnul luminii pascale. Învierea înseamnă și o nouă ținută. Chiar și iconografia pascală confirmă această conexiune între lumina învierii umanității din moartea eternă prin Învierea lui Hristos și haina luminoasă a sufletului și trupului nostru. Textele liturgice abundă de jocuri între realul unui suflet înviat și haina nouă care îl îmbracă pe acest nou-născut al Evangheliei.

Odinioară, neofiii adulți din creștinismul primar, care se pregăteau pentru botez, se îmbrăcau cu haină albă. Obiceiul s-a păstrat în cazul pruncilor care, imediat după botez, sunt îmbrăcați în haine albe. Sigur, validitatea botezului nu este amenințată de culoarea hainelor, dar logica nașterii *din apă și din Duh* (Ioan 3, 4) cuprinde întregul om: trup și suflet, haină și suflet.

Mai mult, puternica amprentă vizuală a Schimbării la Față, unde hainele Mântuitorului devin albe *ca lumina* (Matei 17, 2), albe *ca zăpada* (Marcu 9, 3) și *îmbrăcăminte lui albă strălucind* (Luca 9, 29), mărturisește despre un fel de acțiune al tuturor creștinilor și nu doar al clerului.

Renașterea spirituală înseamnă și schimbări ale chipului nostru (nu în sens fiziologic), ale dispoziției noastre psihice și ale garderobei. Modernii spun *ești ceea ce te îmbraci*, și noi recunoaștem acest adevăr. Nu poți vorbi de o persoană cu preocupări spirituale care se nu se îngrijește sau, dimpotrivă, exagerează. Preocuparea pentru suflet se traduce și în preocuparea pentru trup. Excepția monahilor din pustie nu înseamnă că regula generală este atitudinea lor, în cele din urmă ei prețuiesc haina opunându-i-se.

Să revenim în cetate. Întâlnirea cu Dumnezeu în spațiul sacru al Liturghiei înseamnă și reconfigurarea noastră vestimentară. Dacă credem și dorim să fim oameni ai luminii, vom căuta să ne îngrijim și de aceste aspecte, nu apelând la *diferență*, ca segregare, ci alegând *distincția* ca mărturie. În secolul al XIX-lea, o confesiune apărută pe țărâm american aștepta A doua Venire a lui Iisus Hristos, descoperită cu precizie și feroare. Toți membrii erau îmbrăcați în alb. Nu în jurul acesteia ne concentrăm atenția, ci doar observăm predilecția pentru haina albă.

Faptul că există această specificitate în viața preotului se observă prin purtarea reverendei sau a altor ținute ușor recognoscibile. Altfel spus, preotul nu se delimitează, ci el integrează viața lumii ca viață a Bisericii. Și o face vestimentar. Veșmintele liturgice urmează aceeași înțelegere a mărturiei prin distincție. E evident că dezvoltarea acestora coincide cu dezvoltarea Imperiului Bizantin care le-a lăsat moștenire, însă indiferent de valoarea materialelor, a croiurilor, a pietrelor prețioase sau a cusăturilor cu fir de aur, orice reverendă sau veșmânt clerical, oricât de ponosit(ă) sau nou(ă), rămâne distinctiv(ă). Ca notă personală, am fost fascinat să văd în Muzeul de Artă din București o colecție de veșminte arhieresti ale căror culori descriau un alt univers. Rețin imaginea unui sacos de culoarea verde care grăia optic despre Paraclet, așa cum toată natura fonică reușește să mărturisească viața în sine. Alegerile cromatice de azi sunt mult mai artificiale sau preferă tot soiul de geometrii superficiale, patriotarde, cu o deschidere nefericită către evaziv sau excesiv de încărcat. Lipsa legăturii cu viața se resimte vizual.

În cazul creștinului laic, distincția vestimentară nu aparține unui spațiu cultural (pantaloni nu existau în Bizanț), ci ea se face simțită prin calitatea hainelor, sub rezerva că excesivitatea este contra-productivă.

Elita societății de azi a eliminat această noblețe vestimentară simultan cu îndepărtarea sau restrângerea puterii monarhice de-a lungul globului. Fiindcă lipsa hainelor a reprezentat o problemă serioasă în veacurile trecute, reflexul socialist al liderilor care au înlocuit familiile regale a fost să adopte aceleași haine, pentru a elimina orice complex de clasă socială. Realitatea ne dovedește însă că același croi nu înseamnă aceeași valoare. Garderoba unui lider politic de azi este o mică avere. Așadar, nu s-a schimbat nimic, ci doar a fost înlăturată o tradiție vestimentară. Proletariatul a pierdut din nou, revoluția vestimentară a eșuat. Această ultimă sintagmă a făcut parte dintr-o mai amplă revoluție a moravurilor din anii '60 cu efecte pe toate palierele civilizaționale.

Realitatea tristă e că am pierdut bucuria *distincției* în favoarea unei egalități ipocrite, dar noi creștinii ne vom strădui mereu să însoțim înnoirea spirituală și preocuparea pentru cele sfinte cu semne vizibile ale alegerii noastre de viață.

Neaga Monica Ana (12 oct. 1946 - 2 ian. 2022)

Pr. Nelu Alexandru Hales

Pr. Adrian Podaru

a începutul acestui an, în data de 2 ianuarie, de pomenirea Sf. Cuv. Serafim de Sarov, a trecut la Domnul distinsa profesoară Ana Monica Neaga, nepoata vrednicului de pomenire ÎPS Teofil Herineanu.

S-a născut în data de 12 octombrie 1946 în localitatea Cluj-Napoca, din părinții Alexandru, avocat de profesie, și Ana-Angela, casnică. Școala primară o face în orașul Roman, acolo unde familia s-a mutat atunci când fratele mai mare al tatălui, regretatul ierarh Teofil Herineanu, a fost înscăunat episcop. După terminarea școlii primare revine în Cluj-Napoca, înscriindu-se la Liceul nr. 10 de pe str. Horea, ca apoi să urmeze cursurile Facultății de Litere din cadrul Universității Babeș-Bolyai. Pe acestea le finalizează în anul 1969, an în care este repartizată, în calitate de profesor de Limba și literatura română, în localitatea Cătina, județul Cluj. De aici, în anul 1970, se transferă la Școala generală din comuna Mihai Viteazu, județul Cluj, unde va activa până în anul 1977, când va demi-

Începând cu anul 1978, profesorul Monica Neaga a desfășurat și o bogată activitate publicistică, concretizată în numeroase articole memorialistice, medalioane literare, studii și articole omagiale, recenzii, apărute în reviste cu profil teologic, cum sunt: „Îndrumătorul bisericesc al Arhiepiscopiei Clujului”, „Mitropolia Ardealului” (Sibiu), „Renașterea” (Cluj), „Credința străbună” (Alba-Iulia), „Școlul Patriei” (Cluj). Toată această frumoasă și rodnică activitate, în care a demonstrat reale calități scriitoricești și o erudiție vastă, va fi încununată de apariția, în anul 2004, în cadrul Editurii Renașterea, a cărții *Spațiul și timpul în basm și Icoană*, carte apărută cu binecuvântarea vrednicului de pomenire, arhiepiscop și mitropolit Bartolomeu.

Doamna Monica Neaga a fost întâi de toate un creștin foarte responsabil, o fiică devotată bisericii și credinței ortodoxe. Cu siguranță că această apropiere și dragoste de Casa lui Dumnezeu i-au fost insuflăte de unchiul său, vlădica Teofil Herineanu. În calitate de enoriașă a Parohiei „Sfântul Ioan Botezătorul” din cartierul Mărăști, Cluj-Napoca, distinsa profesoară a fost nelipsită de la slujbele religioase, participând duminică de duminică, împreună cu soțul dumneaei, la Sfânta și dumnezeiasca Liturghie. Ca preoți slujitori în această parohie, am primit multe de la Domnia Sa și încercăm, prin rugăciuni și recunoștință, să-i păstrăm vie amintirea în comunitatea noastră.

siona din învățământ pentru a lucra în cadrul Bibliotecii Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului. În calitate de bibliotecar principal, se va îngriji de bunul mers al Bibliotecii Arhiepiscopiei, ordonând și fișând toate cărțile de aici, până în anul 1991, când revine în învățământ ca profesor de Limba și literatura română din cadrul Seminarului Teologic din Cluj-Napoca.

Pentru scurt timp, doamna profesoară a activat și în cadrul Facultății de Litere din Cluj-Napoca, fiind asistent universitar suplinitor în cadrul *Lectoratului de limba română pentru studenții străini*. Totodată, a fost profesor de Limba și literatura română și în cadrul altor reputeate licee clujene, precum Liceul „Nicolae Bălcescu” și Liceul teoretic „Báthory”.

Ca dascăl, doamna Monica Neaga a fost un profesionist desăvârșit, fiind înzestrată de Premilostivul Dumnezeu cu vocație, competență, dăruire, sensibilitate, putere de analiză și sinteză, posedând arta de a transmite cunoștințe și de a forma generații de tineri. Tuturor le-a sădit gustul pentru lectură și dragostea de Limba română și de cultura poporului român. Am sintetiza spunând că doamna profesoară Monica a fost un profesor de excepție, dascălul ideal, pe care și l-ar dori orice elev sau student.

În anul 1975, la data de 15 martie, își va uni destinul cu domnul Emil-Ovidiu Neaga, cel ce i-a fost soț devotat aproape jumătate de secol, până în momentul dureros al despărțirii.

În Epistola către Romani, Sfântul Apostol Pavel spune: „Căci dacă trăim, pentru Domnul trăim, și dacă murim, pentru Domnul murim. Deci și dacă trăim, și dacă murim, ai Domnului suntem” (Rom. 14, 8). N-am realizat deplin că aceste cuvinte ale Apostolului se potriveau de minune profilului spiritual al Doamnei Profesoare, decât cu câteva zile înainte de a pleca spre unchiul ei, Arhiepiscopul Teofil, când am spovedit-o și împărțit-o pentru ultima dată în această viață, pe un pat de spital de la Terapia intensivă a Clinicii de Oncologie. Trupul îi era umflat de boală, de la gât în jos; în schimb, chipul îi era deja asemănare; lumina Învierii adia lin din cei doi ochi adânciți în orbite și o bucurie, în mod normal nefirească pentru aceste momente, stăruia lângă patul dânsi și înlătura orice tristețe pământescă. „Căci Împărăția Cerurilor nu este mâncare și băutură, ci dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfânt” (Rom. 14, 17). Simțeam clar, fără niciun dubiu, că spiritul dânsi se cățără deja spre Lumină, cântând „Hristos a înviat din morți!”. La plecare, cu gândul la comunitatea noastră de la Sfântul Ioan Botezătorul, Doamna Monica ne-a spus, cu eleganță și sobrietate: „Mă voi ruga pentru voi!”.

Fie ca modelul ei de viață demn, lipsită de compromisuri și promiscuități, să stăruie în memoria noastră și să ne ajute în găsirea propriei noastre căi spre Lumina cea neînserată!

Veșnica ei pomenire din neam în neam!

20 ianuarie

În sala de ședințe a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, participă la întâlnirea cu preoții din eparhie, în vederea programărilor slujirilor arhieresti de-a lungul anului 2022. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

21 ianuarie

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, examinează prima serie a studenților din anul IV, la disciplina Spiritualitate Ortodoxă.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Treime” de la Sopor de Câmpie, protopopiatul Turda.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

22 ianuarie

În biserica din localitatea Buza, protopopiatul Gherla, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Eva Maria, fiica părintelui paroh Alin Ioan Pădurean. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala greco-catolică din Piața Cipariu din Cluj-Napoca, asistă la evenimentul organizat în cadrul Săptămânii de rugăciune pentru unitatea creștinilor, având tema „Am văzut la Răsărit steaua Lui și am venit să ne închinăm Lui” (Matei 2; 2). Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Se reculege, preț de câteva clipe, la mormântul Episcopului Florentin Crihălmeanu aflat la demisolul Catedralei greco-catolice. Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Îi primește la reședință pe ierarhii Maramureșului și Sătmarului, PS Părinte Iustin și PS Părinte Timotei Sătmăreanul.

În Catedrala Mitropolitană, la împlinirea a 73 ani de viață, asistă la slujba de Te-Deum, oficiată de Preasfințitul Părinte Iustin al Maramureșului și Sătmarului. Primește, din partea Consiliului Local al municipiului Baia-Mare și a primarului Cătălin Cherecheș, titlul de „Cetățean de Onoare”. Rostește un cuvânt de mulțumire și binecuvântare.

Primește la reședință oficialitățile civile și militare, locale, județene și centrale, preoți și credincioși, veniți pentru a-l felicita cu prilejul zilei de naștere.

La demisolul bisericii Parohiei Târgu-Mureș – Belvedere, oficiază o slujbă funebră la căpătâiul adormitei roabei lui Dumnezeu, Fira, mama Preasfințitului Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului. Rostește un cuvânt de mângâiere.

25 ianuarie

În sala istorică a Clădirii „Transilvania” din Zalău, participă la Conferința Internațională „Ultima stație... Auschwitz... Birkenau... Lagărele Morții”, organizată cu prilejul Zilei Internaționale a comemorării victimelor Holocaustului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

26 ianuarie

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește Acatistul Mântuitorului Hristos. Rostește un cuvânt de învățătură.

man, fost președinte al filialei Gherla a Asociației „Oastea Domnului”. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Împreună cu domnul profesor Achim Moise, face o vizită la Campusul Teologic „Nicolae Ivan” din Cluj-Napoca. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

29 ianuarie

În biserica din Unguraș, protopopiatul Dej, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Sara, fiica părintelui paroh Adrian Mircea Luca. Rostește un cuvânt de învățătură.

La ceas de seară, în aula mare a Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, participă la evenimentul cultural-teologic organizat în cinstea Sfinților Trei Ierarhi, patronii școlilor teologice. Asistă la prelegerea festivă intitulată „Despre minunata treime a teologilor: Cuvântul de laudă al Sfântului Filotei Kokkinos în cinstea Sfinților Trei Ierarhi”, susținută de Lect. Univ. Dr. Mihail Mitrea, cadru universitar al Facultății. Participă la momentul solemn a lansării și prezentării noii serii a revistei studențești „Itinerarii”, precum și la vernisajul expoziției de artă sacră dedicată patronilor școlilor teologice, intitulată „Ipostaze iconografice”. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul instituției de învățământ organizatoare.

30 Ianuarie (Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigorie și Ioan)

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, împreună cu PS Părinte Benedict Bistrițeanul, oficiază Sfânta

IPS Părinte Mitropolit Andrei, înconjurat de PS Iustin, Episcopul Maramureșului și Sătmarului, PS Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicear al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, și PS Timotei Sătmăreanul, Arhiepiscopul-vicear al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, clerici și mireni, la finalul slujbei de Te Deum săvârșite cu prilejul împlinirii a 73 ani de către Părintele Mitropolit Andrei, în fața Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca, 24 ianuarie 2022.

23 ianuarie

În Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Dej (parohi: Pr. Gavril Chirilă și Pr. Iuliu Teodor Leach), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe tânărul Raul Daniel Lăcătuș, fost cântăreț al Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca. Oficiază slujba Parastasului, la împlinirea a 7 ani de la mutarea la Domnul a protopopului Teofil Herineanu, fost paroh. Rostește un cuvânt evocator. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotesește întru duhovnic pe PC Pr. Sergiu-Cozmin Păcurar, de la parohia Sâmboeni, protopopiatul Gherla și pe PC Pr. Ovidiu Petru Cimpoș, de la parohia Posmuș, protopopiatul Bistrița.

24 Ianuarie

La împlinirea a 163 ani de la Unirea Principatelor Române, la bustul lui Alexandru Ioan Cuza din centrul municipiului Cluj-Napoca, oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

27 ianuarie

Face o vizită în localitatea Legii, filie a parohiei Petea, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Alexandru Sandu Pugna), în vederea întemeierii unei noi vetre monahale.

Îl primește la reședință pe Dl. Prof. Univ. Dr. Achim Moise, fost rector al Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia.

28 ianuarie

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, examinează cea de-a doua serie a studenților din anul IV, la disciplina Spiritualitate Ortodoxă.

La Facultatea de Teologie îi vizitează pe organizatorii și participanții la workshopul de icoane pe sticlă „Laborator spre studenție”, eveniment ce face parte din manifestările cultural-religioase și artistice organizate în cinstea protectorilor spirituali ai școlilor teologice din lume, Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigorie și Ioan. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În Cimitirul Central din Gherla, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Silvestru Gher-

Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Răchițele, protopopiatul Huedin, pe diaconul Raul Daniel Lăcătuș, fost cântăreț la strana catedralei. Conferă, din partea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Ordinul „Sfântul Ierarh Ioan Gură de Aur”, Preacucernicului Părinte Prof. Univ. Dr. Ioan Chirilă, cu prilejul împlinirii a 60 ani de viață.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotesește întru duhovnic pe PC Pr. Grigore Clapa, de la parohia Țagu, protopopiatul Beclean.

31 ianuarie

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea postului de preot la parohia Vermeș, protopopiatul Beclean.

A consemnat Arhid. Claudiu Ioan Grama

AUREL PAVEL, CORNEL SIGMIREAN, LAURENȚIU TOMA, *Emanuil Gojdu în presa românească din Transilvania și Ungaria*, Editura Armanis / Editura Mega, Sibiu / Cluj-Napoca, 2020, 396 p.

La începutul lunii februarie se împlinesc 220 de ani de la nașterea renumitului mecenat român Emanuil Gojdu (1802-1870), desemnat în anul 2020 drept cel mai mare filantrop ortodox român laic. În toamna anului respectiv, dedicat de Biserica noastră memoriei marilor filantropi români, trei profesori ardeleni l-au readus pe Emanuil Gojdu în atenția publicului românesc contemporan prin publicarea unui volum care restituie 218 articole și știri de epocă despre viața și activitatea cunoscutului avocat român de la Budapesta. Acestea au fost selectate și transcrise din paginile a patru periodice românești importante din secolul al XIX-lea: *Telegraful Român*, oficiosul șagunian, publicat la Sibiu începând cu ianuarie 1853 și până în ziua de astăzi; *Concordia. Jurnal politic și literar*, tipărit la Pesta între august 1861 și decembrie 1870; *Familia. Foaie enciclopedică și beletristică cu ilustrațiuni*, înființată la Pesta în 1865, mutată apoi la Oradea; și *Federațiunea. Jurnal politic și literar, comercial și economic*, apărută la Budapesta între anii 1868 și 1876. Volumul este un tribut de recunoștință adus personalității și memoriei filantropului Emanuil Gojdu, reținut în memoria colectivă românească nu atât datorită biografiei sale remarcabile, cât mai ales a fundației ce-i poartă numele. Fundația Gojdu, despre care s-au scris mai multe cărți în ultimele trei decenii, a avut o contribuție esențială la formarea elitelor românești din Ungaria și Transilvania între anii 1870 și 1920, prin susținerea studiilor elementare, gimnaziale și universitare a 1615 elevi și studenți ortodocși români din Austro-Ungaria, iar 426 au dobândit doctoratul în științe. Din galeria bursierilor Gojdu fac parte nume proeminente ale vieții culturale, intelectuale și politice din România secolului XX, precum Victor Babeș, Valeriu Braniște, Virgil Ciobanu, Constantin Daicoviciu, Silviu Dragomir, Ioan Fruma, Octavian Goga, Petru Groza, Aurel Lazăr, Ioan Lupaș, Virgil Nemoianu, Teodor Neș, Dumitru Stăniloae, Ioan Stroia, Traian Vuia, Aurel Vlad, ș.a.

Născut la Oradea, la 9/21 februarie 1802, în familia negustorului aromân Atanasie Popovici-Gojdu și al Anei Poynár, Emanuil Gojdu a urmat studiile primare la Școala Ortodoxă Română din Oradea, cele secundare și medii la Gimnaziul Superior romano-catolic din Oradea, iar cele superioare la Academii de Drept din Oradea (1820-1821), Bratislava (1821-1822) și la Universitatea din Pesta (1822-1824), unde a obținut diploma de avocat în 1824. Stabilizat în capitala Ungariei și-a deschis propriul birou de avocatură și notariat, devenind în scurt timp celebru, profilându-se drept o autoritate juridică respectată și căutată pentru rechizitoriile și pledoariile sale, publicate și propuse ca model studenților la drept de la Pesta și Bratislava. Bucurându-se de succes profesional a devenit treptat un om foarte înstărit, dobândind proprietăți funciare și imobiliare care i-au deschis calea spre viața politică de vârf și i-au oferit posibilitatea de a-i sprijini pe tinerii studenți și intelectuali români de la Buda și Pesta. Între demnitățile publice ocupate s-au numărat cele de comite suprem al comitatului Caraș (1861-1862), deputat de Tinca (Bihor) în dieta de la Pesta (1865-1867), membru al Casei Magnaților, camera superioară a parlamentului maghiar (1861-1870), și judecător la Curtea Supremă a Ungariei (1869). Emanuil Gojdu s-a implicat cu toată energia și înțelepciunea

în mișcarea națională a românilor din Imperiul austriac și Austro-ungar, dovedindu-se un ardent sprijinitor al emancipării naționale și bisericești a confracțiilor săi din Imperiul dunărean pe durata deceniilor patru, cinci, șase și șapte ale secolului al XIX-lea.

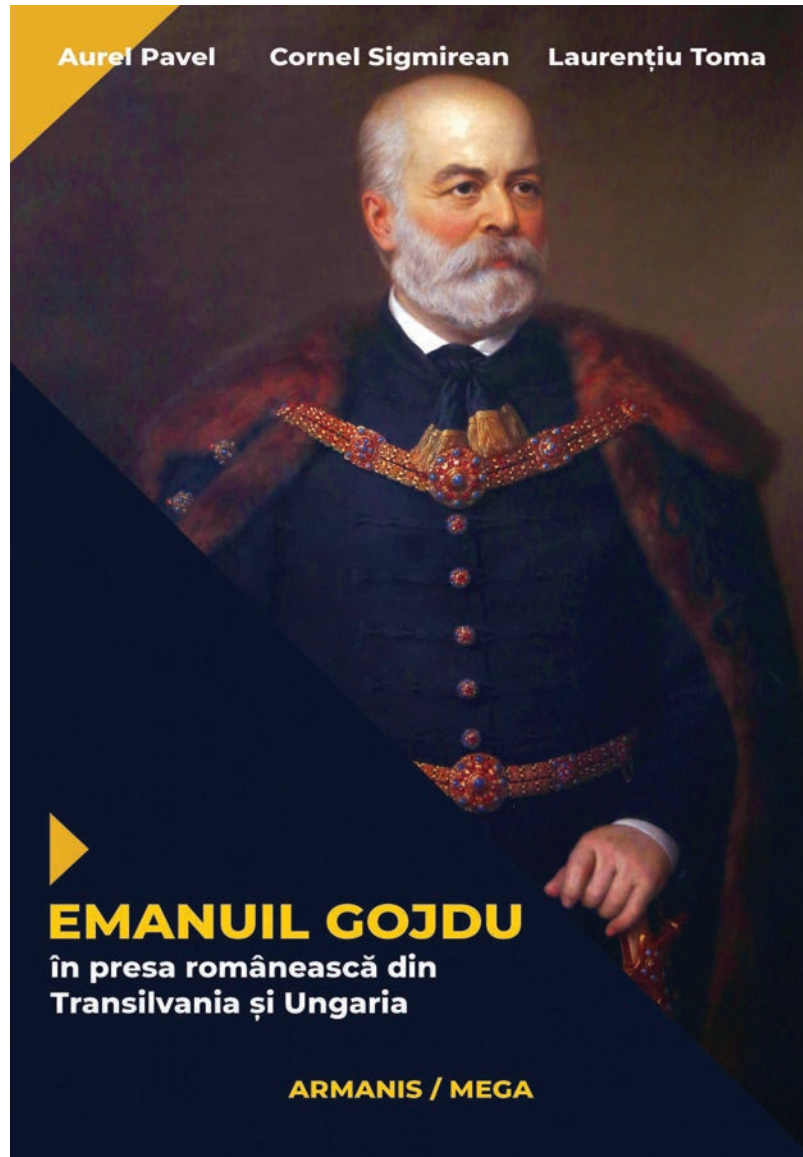
Istoricii au arătat că punctul culminant al carierei politice a lui Emanuil Gojdu a fost înregistrat în 19 mai 1861, când de la tribuna Casei Magnaților din Pesta, „apărătorul națiunii române” a dat o replică impecabilă ca argumentare episcopului romano-catolic Hajnald Lajos de la Alba Iulia cu privire la principiile invocate de români împotriva uniunii Transilvaniei cu Ungaria la 1848, presa românească din Ungaria și Transilvania aducându-i numeroase laude, iar cetățenii capitalei maghiare discu-

sării vârstei de 60 de ani, studențimea și-a arătat aprecierea și gratitudinea nu numai pentru ținuta sa națională demnă, pentru activitatea sa politică românească, ci mai ales pentru sprijinul financiar generos, oferit de-a lungul anilor învățământului, culturii, publicațiilor, studențimii române și Bisericii Ortodoxe românești din Ungaria, toate acestea „eternizându-i numele între români”. Drept răspuns, Emanuil Gojdu a rostit în fața studenților o frază memorabilă, redată în ediția din 1/13 iulie 1862 a ziarului „Concordia”, care-i definește deplin personalitatea și activitatea: „Ca fiu credincios al bisericii mele, laud Dumnezeu căci m-a creat de Român; iubirea ce am către națiunea mea neîncetat mă îmboldește a stăruî în fapta, ca încă și după moarte-mi să erump de sub gliile

mormântului spre a putea fi pururea în sânul națiunii mele”. Comentariul concluziv al redacției era cât se poate de sugestiv: „Păduricea vecină răsuna de entuziasmele vivate ale junimii electrizate prin această descoperire a secretului unei inimi nobile” (p. 233). Un portret fidel i-a schițat în epocă avocatul Partenie Cosma, care l-a cunoscut în perioada studenției, scriind despre Emanuil Gojdu următoarele: „Era mândru de originea sa de român ortodox din popor (nenobil) și asta o manifesta ori unde i se da ocaziune, atât cu cuvântul, cât și cu fapta. La mese unde erau și străini, înainte și după mâncare, ostentativ își făcea cruce. La sărbătorile Paștilor, totdeauna când se pune la masă, cânta un *Hristos a înviat*. În casa lui numai cu străinii se vorbea în limba lor, în familie însă și cu românii numai românește, parte în dialectul macedo-român, parte în limba noastră, pe care el o știa din casa părintească, iar soția sa o învățase de la el și din desele conversații cu tinerii români (...). Casa lui, atât înainte, cât și după 1848, era cunoscută de casă românească, unde toți românii erau bine primiți și sprijiniți. În cancelaria lui avocațială aplica numai tineri români. Trăiesc încă mulți din acești tineri universitari de odinioară, cari duminicile și sărbătorile după amiază, vara, le petreceau în vila lui Gojdu, unde fără nici o invitație erau bine primiți și ospătați. Gojdu își petrecea cu ei, glumea și cânta cu ei cântece naționale, însuflețindu-i pentru idealuri naționale” (p.14). Căsătorit de două ori, dar neavând urmași, la 4 noiembrie 1869, Emanuil Gojdu și-a redactat testamentul prin care pune bazele unei fundații care să-i poarte numele și să-i administreze averea, din veniturile acesteia urmând să se acorde burse de studiu elevilor și studenților români ortodocși din Ungaria

dualistă. Acest act reflectă, așa cum remarca Victor Jinga, „fondul de aur al sufletului marelui filantrop”. La 3 februarie 1870, Emanuil Gojdu a trecut la cele veșnice și a fost înmormântat în sectorul ortodox al cimitirului Kerepesi din Budapesta. Renumele i-a fost dus mai departe de „Fundația Gojdu”, cea mai mare fundație românească din Austro-Ungaria, administrată de o reprezentanță constituită din ierarhii și laicii ortodocși ai celor trei eparhii de la Sibiu, Arad și Caransebeș. Dincolo de succesul de o jumătate de veac al fundației, dar și de epilogul trist al acesteia după 1920, rămâne în istorie efigia unui spirit european generos, dedicat întru totul binelui comun și progresului spiritual-cultural, social-politic și național al poporului român de confesiune ortodoxă din Transilvania, Banat și Ungaria, volumul de față accesibilizând viața, activitatea și imaginea publică a acestui ilustru avocat, om politic și mecena, așa cum au fost reflectate în presa românească a vremii sale.

Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan

tând „pretutindeni”, „prin cafenele”, după cum relatează în epocă Aurel Cosma, numai despre Gojdu (p.19). Relatând despre intervenția sa magistrală în mijlocul magnaților și rumoarea stărnită, *Telegraful Român*, nr. 24 din 15 iunie 1861, l-a încununat pe Emanuil Gojdu cu o mulțime de elogii exprimate la superlativ, descriindu-l drept „advocatul cel renumit unguresc, fala avocaților din Pesta”, care se „făcu ieri avocatul, apărătorul națiunii române în Casa Magnaților din Ungaria; omul care în toată viața sa a fost apărătorul dreptății, defensorul celor asupriți, credincios și nemișcat în misiunea sa (...) față de sfânta cauză română”, apărând cu „brațul de fier și argumente nerăsturnabile interesul național și ne mântui onorea înaintea lumii”, Gojdu fiind astfel dat drept exemplu de „român, liberal și patriot adevărat” (p.72).

Gojdu s-a bucurat încă din timpul vieții de recunoștința publică a studenților români de la Pesta, aceștia organizând pe parcursul anilor mai multe momente festive în cinstea generosului lor patron. Astfel, cu prilejul aniver-

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:

IPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:

PS Episcop-Vicar BENEDICT BISTRITĂNUL

Membri:

Consilier cultural Pr. dr. Cornel Coprean,
Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Directorul Editurii Renașterea:

Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59-96-49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENASTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. dr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:

Pr. dr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea-Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Darius Echim, Arhid. Claudiu Ioan Grama, Cezar Login, Protos. Maxim (Morariu), Alexandru Nemoianu, Adrian Papahagi, Nicoleta Pălimaru, Elena Pârvu, Arhim. Simeon (Pintea), Arhid. Sergiu Iustin Pop, Eugen Adrian Truța, Nicolae Turcan.

poți să le separi, știi cum să cauți într-o bibliotecă, știi care sunt rigorile. Apoi, după patru ani de zile, dacă te țin baierile, dacă mai vrei și te mai interesează, te apuci de teologie". Uriaș sfat, uriaș! L-aș transmite, în continuare, din gură în gură, pentru generații și generații și generații, pentru că teologia nu o înveți nici până la sfârșitul vieții. Părintele Dumitru Stăniloae, când a fost făcut Doctor Honoris Causa al Universității din București, om care se apropia de 90 de ani, mi-a spus: „Vă rog să mă credeți că eu mă consider de-abia la începutul teologiei”. Și așa este. Pe măsură ce te adâncești, pe măsură ce teologia se deschide înspre tine, îți dai seama că niciodată nu ai să poți ajunge la capătul ei. De fapt, ce este cunoașterea teologică? Este cunoașterea lui Dumnezeu. Pentru performerii ascezei există o ultimă etapă în care ei cuceresc Împărăția lui Dumnezeu, după care urmează epectaza, acea ascensiune continuă, care este o iubire și o cunoaștere fără de sfârșit, pentru că Dumnezeu este fără de sfârșit. Acestea sunt perspectivele care se deschid în teologie. Înaltul, Părintele Anania, prin acest sfat, mi-a deschis larg ușile teologiei, atât cât m-a dus mintea – pentru că nu putea să îmi facă injecții în minte sau în puterea de înțelegere. În schimb, a știut să mă ajute, spunându-mi exact ceea ce era nevoie.

Să vă mai spun și despre un alt tip de ocrotire părintească a Părintelui Anania. După câte o incursiune din aceasta la Cluj, mă întorceam la București; desfăceam bagajele și, pe măsură ce mai reluam din cărțile pe care le aveam cu mine sau pe care le cum-părasem de acolo – pentru că aveai, încă de atunci, o librărie foarte bună la „Renașterea” –, găseam între pagini de carte, ici-colo, câteva bancnote. El știa că eu trec printr-o perioadă mai proastă și îmi puneam bani în așa fel, încât să nu mă pună într-o situație delicată. Îi dădeam telefon și îi spuneam: „Părinte, am găsit. Mulțumesc frumos!”. Și îmi spunea: „Ce? Despre ce e vorba? Ce ai găsit?”. „Am găsit niște bani”. Iar el spunea: „Nu sunt, dragă, de la mine”. Aceasta era delicatețea lui. Un om care altminteri, în alte situații, în anumite subiecte, era necruțător, de neclintit, un om care a fost în stare într-o noapte să întoarcă un Sinod întreg și să înființeze Mitropolia Clujului. Ei bine, acest om avea asemenea delicateți. A avut această vocație, de părinte, despre care cred că s-a vorbit insuficient și pe care eu o redescopăr acum, ascultându-i predicile, pentru că îmi lipsește vocea lui. Câtă vreme trăia, știam că e acolo. Era scutul meu. Exista. Acum suntem într-un alt timp – e timpul dorului.

Țin minte că odată i-am scris o scrisoare. Traversam un moment de mare, mare cădere interioară și de mare zbcium și i-am trimis scrisoarea prin poștă. Nu eram capabil să vorbesc la telefon, dar el m-a sunat. Pe urmă, am primit și scrisoarea de la el. Știa ce să-ți spună. Nu l-am avut ca duhovnic, pentru că aveam duhovnic și nu am vrut să-l schimb, fiindu-mi teamă că o să-l dezamăgesc. Nu am cunoștință de oameni care se mărturiseau la Părintele Anania și care ar putea dezvălui inclusiv această dimensiune a lui, cea a duhovnicului, dar o putem bănuși din felul în care predica. Avea o asemenea înțelegere asupra naturii umane, care era complet la polul opus față de dimensiunea lui de polemist de temut, de luptător pentru adevăr.

ÎPS Bartolomeu – personalitate culturală de amploare; caracter puternic, insurgent

Puțin dintre voi știți că, imediat, în primele luni ale anului 1990, ÎPS Bartolomeu a primit propunerea de a deveni membru corespondent al Academiei Române. A fost o chestiune publică. El a răspuns printr-un text publicat în *România liberă*, în pagina „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața”, în care a spus că mulțumește, dar că, uitându-se foarte bine în jur, și-a dat seama că nu are cu cine să corespunde. A fost un răspuns atât de tare! Atât de tare! Să nu înțelegeți că el a vrut prin cuvintele acestea să-i diminueze pe membrii Academiei, dar le-a sugerat că el nu poate fi membru corespondent. El ori e membru plin din prima, ori „mulțumesc frumos, dar nu am cu cine să duc corespondența”. Era fabulos și spectaculos din punctul acesta de vedere! Doar era dramaturg.

Un alt episod este cel din perioada când Biserica Ortodoxă, inclusiv la Cluj, recupera din vechile ei proprietăți. Părintele Anania trebuia să recupereze o clădire foarte frumoasă, veche, în care, dacă nu mă înșel, era Școala de Muzică. O obținuse scriptic și juridic, dar nu putea să intre în posesia clădirii. Nu venea nimeni să-i dea cheia și să-i spună: „Uite, Părinte, asta e cheia, acum intrați și faceți ce vreți”. Și tot a făcut scandal – mă rog, scandal în felul lui – până când, la biserică, cu o duminică înainte, a spus: „Bun! Tot mă amăgesc că îmi dau clădirea înapoi și nu mi-o dau. Dacă până duminică viitoare, la sfârșitul Sfintei Liturghii, nu am cheia clădirii, intru în greva foamei”. „Nu!” – s-a corectat pe urmă imediat, pentru că

și-a dat seama că noi nu facem greva foamei – „Va fi post și rugăciune la fața locului”. Autoritățile din Cluj nu l-au crezut. Au zis: „Ei, zice părintele așa...”. Săptămâna următoare, s-a terminat Liturghia, și-a pus camilafca, și-a luat bastonul de ierarh și, de la biserică, mașina l-a dus direct în fața fostei Școli de Muzică, ce era de curând a Bisericii Ortodoxe, dar încă nu îi fusese dată. S-a instalat frumos în picioare, sprijinit în baston, în fața clădirii. Vă dați seama că, în vreo douăzeci de minute, vuia Clujul că stă Anania în picioare în fața școlii! A venit nu știu ce primar, prefect, tot încercând să-l aiurească: „Înalte, nu găsim cheia. Faceți agitație aici, mai stați și în picioare”. „Nu, nu! Am trimis acum microbuzul și-mi aduce jilțul de la Arhiepiscopie.” Într-adevăr, în scurt timp, a venit microbuzul cu jilțul, iar el s-a așezat în jilț, pe stradă. N-au avut ce să facă. A trebuit să-i aducă cheia. Până când nu i-au adus cheia, nu a plecat de acolo. Acesta era Anania!

Mama mea, care este clujeancă, era studentă la Drept în clipa în care el conducea acea faimoasă grevă din 1946. Și-l aduce aminte cum era suit pe capota unei mașini și ținea studențimea în priză. Acum, voi, cei mai tineri, nu știți dedesubturile acestui episod. El a ajuns să conducă această grevă din întâmplare, pentru că știa să vorbească, ținea studenții în priză. Și, sigur că, după primele zile, Siguranța a zis: „Dom'le, trebuie să-l oprim pe asta. Să scăpăm de popa asta. Asta trebuie arestat, ca să stingem greva, pentru că, dacă nu mai este el, nu mai are cine să le vorbească studenților. Dacă îl stârpim de acolo în vreun fel, potolim lumea”. Atunci, el s-a refugiat undeva în Mănăstur, într-o curte părăsită, unde își făcuse o colibă. S-a tuns, și-a ras mustața și barba. Apoi, îmbrăcat în civil, venea pe bicicletă din Mănăstur și intra în Universitate. Acolo avea o cameră secretă unde își puneam o barbă pe

care a primit-o de la Operă – pentru că avea cunoștințe la Operă –, se îmbrăca în reverendă, intra între studenți și le vorbea. Cei care păzeau la poartă erau înnebuniți, pentru că nu puteau să-l prindă. La ieșire – pentru că acesta era el, avea și un fel de trufie – își mai aprindea și o țigară de la cel care păzea intrarea și care era acolo ca să-l prindă pe Anania. Acesta a fost!

Formidabila înțelegere a firii umane a ÎPS Bartolomeu și dorul de a fi mereu în sânul naturii

Am vorbit despre omenitatea lui și despre această dimensiune de înțelegere uriașă a naturii umane. El a fost student la Medicină, a făcut studii de vioară la Conservator, și lumea, la prima vedere, zice: „Dom'le, asta e un aventurier. A vrut să facă și aia, și aia, și aia”. Nu! El a vrut să cunoască suferința, natura umană în piscurile și în abisurile ei. A făcut Medicina în urma unei întâlniri pe care a avut-o cu celebrul medic și profesor Victor Papi-lian. A făcut Conservatorul pentru că muzica este o dimensiune extraordinară a sufletului. El înțelege omul și din perspectiva duhovnicească, și din cea spirituală, dar înțelege și dimensiunea lui trupească. Înțelege că omul este o alcătuire dihotomică, din suflet și trup, și face niște analize extraordinare în această direcție. E fără egal. Nu are egal, pentru că nu este altcineva care să acopere toate aceste dimensiuni. Era un ascultător pasionat de muzică, de Bach, de Mozart; a scris poezie, a scris proză, a scris teatru, iar prima lui piesă de teatru, poemul în versuri *Miorița*, este o capodoperă. Nu numai o capodoperă a operei lui, ci o capodoperă a literaturii române, prefațată de Tudor Arghezi. „Am cântat” – obișnuia să spună spre finalul vieții.

Sunt multe alte lucruri pe care le-am aflat despre el de la Părintele Grigore Băbuș, fie iertat și de-a dreapta acolo în Cer! El a fost colegul de chilie al Părintelui Anania, atunci când acesta a intrat pe porțile Mănăstirii Antim. Părintele Anania și-a găsit vocația de poet, de prozator, de autor de teatru înainte de a intra

pe porțile mănăstirii. Noaptea scria. Dimineața, Părintele Băbuș, săracul, era de voie, de nevoie primul ascultător, primul martor. Acolo, la el în chilie, făcea schițele de decor, tăia cartoane pentru tot felul de piese cu seminaristi.

Apoi, a mai fost un episod anecdotic, cel al arestării lui din Palatul Patriarhal, unde Părintele Anania era intendent și bibliotecar al Patriarhiei. L-au arestat noaptea. Unul de acolo, care, chipurile, avea misiunea să-l păzească pe Patriarhul Justinian Marina, era, de fapt, cel care mirosea ce se întâmpla acolo în fiecare clipă. Astfel, l-au luat pe Anania. Așa s-a rânduit că Maica Achilina, cea care avea grijă de Părintele Patriarh Justinian Marina, a avut curajul să-l trezească pe patriarh. Justinian s-a trezit, a apucat să ia un halat pe el și a avut loc o scenă demnă de filmele neorealismului italian, când Patriarhul Justinian îi cârpea cu bastonul pe spate pe securiști, strigând: „Dați-mi-l pe Anania, nenorociților! Dați-mi-l pe Anania!”. La ora patru dimineața, în fața Parcului Herăstrău, într-o mașină de lux, aveau loc negocierile dintre Petru Groza și Patriarhul Justinian, bineînțeles, pentru eliberarea lui Anania. Astfel, la ora 12:00, Anania a fost eliberat.

Părintele Anania a știut, la rândul lui, pe pielea lui, ce înseamnă să aibă un părinte și-mi povestea, cu multă tandrețe și emoție, momentele din detenție, când, o dată pe lună sau la un interval de timp, cât le permitea regulamentul, primea pachete. Printre pachete, întotdeauna mai căpăta o cămașă sau două. Patriarhul Justinian obișnuia să aibă pe buzunarul cămășii un „J” brodat – o monogramă. Sigur că această monogramă era îndepărtată. În pachetul pe care i-l trimitea Părintelui Anania, monograma lipsea de pe cămașa trimisă, dar rămânea urma ei. Urma acelei monograme pe cămașă îi dădea de fiecare dată de știre Părintelui Anania că nu a fost abandonat, că Justinian veghează și că va face ceva până la urmă și îl va elibera.

Acestea sunt întâmplări care revelează un pic din fațetele personalității lui. Era un îndrăgostit de natură, de munte, de pădure. Dacă întâlnirile cu Părintele Profesor Ică la Cluj reprezentau un reper fix pentru mine, tot așa erau și plimbările cu Părintele Anania, mai ales toamna târziu, într-o pădure din preajma Clujului, în pădurea Făget. Acolo îi plăcea să se plimbe, iar șoferul ne ducea ca să ne plimbăm, timp în care Părintele Anania recita. Încercam să țin pasul. Spunea pe dinafară versuri întregi din Goga. De altfel, fratele lui, Mitică, îmi devoala că, atunci când se întâlneau și când Părintele Anania nu avea responsabilitățile de ierarh, se duceau până acasă sau se duceau pe malul Oltului și recitau poezia *Oltul* a lui Octavian Goga: doi frați care spun versurile lui Goga ca un fel de legământ.

Sunt câteva lucruri pe care le-am putea învăța de la Părintele Anania. În primul rând, disciplina muncii și perseverența cu care și-a urmărit țelul – acela de a deveni scriitor. A scris și și-a făcut un fel de disciplină în a scrie. La 70 de ani, devine ierarh al Bisericii Ortodoxe Române. După știința mea, este singurul ierarh din istoria Bisericii Ortodoxe Române care a fost ales fără să candideze, pentru că el nu a vrut să candideze și nici nu a vrut să fie ierarh, dar atunci situația la Cluj era de așa natură, încât cei din Sinod s-au gândit la el. Se retrăsese la Mănăstirea Vărațic, ca pensionar, și își începuse deja munca de diortosire a *Bibliei*, când, brusc, a venit această ascultare în care a trebuit să facă administrație. Atunci, și-a ordonat munca în așa fel, încât trei zile pe săptămână să facă administrație, iar trei zile să scrie. Și a mai făcut un lucru care demonstrează inteligență, rafinament și, în același timp, putere – a avut știința de a conduce. El a știut să delege din autoritatea lui ierarhilor pe care îi avea în subordine. A știut să se înconjoare de colaboratori pregătiți și, mai ales, cu caracter, care au slujit Biserica în primul rând. Doar așa a putut să-și plinească și vocația sa de scriitor.

Mai pot să vă spun doar că mi-e atât de dor de el! Uneori, seara, sunt ca un copil care nu poate să adoarmă până nu i se spune povestea. Iar povestea mea este atunci când pun pe telefonul mobil una dintre predicile lui, una la întâmplare, doar ca să îi aud vocea timp de 20 de minute.

Echipa: Tatiana Onilov, Eliza-Adelina Purcaru, Iulia Anamaria Mureșan, Romina Sopoian, Bogdan Herțeg, Nicoleta-Andreea Sicoe

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com

„Exerciții de dor”. Vocația de părinte a Mitropolitului Bartolomeu

Răzvan Ionescu

Bersonalitatea culturală de amploare, dar și caracterul puternic, brav, insurgent, energic, combinat cu noblețea și candoarea, cu discernământul și vigoarea expresiei, au făcut din ÎPS Bartolomeu un om de excepție, o piatră de poticnire pentru conformismul ideologic al secolului trecut și nu numai. Cei care i-au fost aproape îi creionează însă portretul în culori calde, amintind de sprijinul constant, de sfaturile părintești și grabnicul său ajutor la vreme de restriște. Și, pentru că relatările unor astfel de povestitori, martori de la fața locului, au greutate, conving și captivează, ASCOR Cluj l-a avut invitat, într-o conferință online, pe actorul Răzvan Ionescu, unul dintre fiii duhovnicești ai ierarhului – așa cum preferă să fie numit, în defavoarea apelativului de „discipol”. Răzvan Ionescu l-a cunoscut pe „Părintele Anania” la vârsta de trei ani, relația de paternitate și filiație continuând pe parcursul întregii vieți, din momentul morții tatălui actorului. În rândurile ce urmează, chipul care i se conturează Înalțului Bartolomeu este de „om al blândețelor”, al delicateții și al sensibilității, fără a i se omite caracterul de „Leu al Ardealului”, așa cum a fost supranumit. (Redacția Suplimentului Filocalia)

Mi-aș fi dorit să fiu un discipol al ÎPS Bartolomeu, dar nu am fost. Eu am fost doar un fiu, dar nici măcar unul risipitor. Am fost mai rău de atât, „un fiu rătăcitor”, așa cum mi-a scris, de altfel, în dedicația de pe Biblia diortosită de dânsul – „fiului meu rătăcitor”. Asta mi se pare cu mult mai grav decât „risipitor”. Și din această perspectivă o să vă vorbesc. Nefiind discipol, ceea ce va urma nu va fi o prelegere, o conferință. Discipolii țin conferințe, fiii dau mărturie din când în când. Nu poți ține conferințe despre tata.

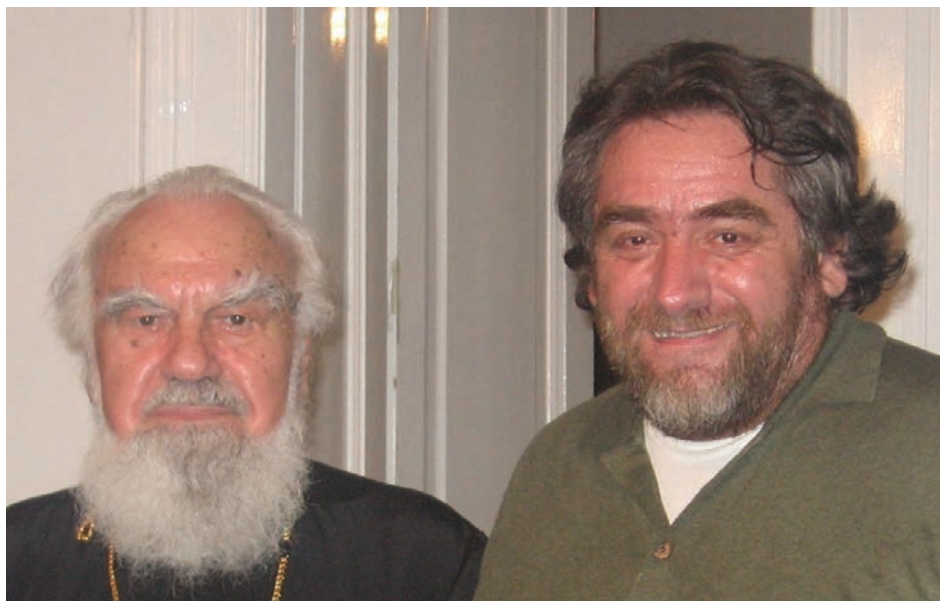
Spunea Părintele Ciprian Negreanu că îl cunosc pe Părintele Anania de când eram mic. Cu adevărat pentru mine nu a existat un timp fără Părintele Anania, decât după 2011. Atunci a început, așa cum scriam undeva, timpul dorului.

Dumnezeu a făcut ca eu să fiu de la vârsta de un an în arealul unei mănăstiri, unde el venea frecvent. Cu adevărat mi-l aduc aminte, probabil, de pe la trei ani. Apoi el a intrat la închisoare, și relația noastră, până în 1989, a fost destul de sporadică, perpetuându-se în virtutea unei continuități, a unei familiarități. Eu așa am crescut: pe lângă el, pe lângă Patriarhul Justinian, pe lângă Antim Nica [Arhiepiscopul Antim Nica al Tomisului și Dunării de Jos – n.n.] și Părintele Grigorie Băbuș. În relația noastră, a existat hiatusul acela din timpul perioadei în care el a fost la închisoare și, pe urmă, încă 11 ani în care a stat în Statele Unite. Abia din 1976, când el a revenit, am reluat întâlnirile. Atunci, deja eram student la Institutul de Teatru. Cred că, în mod indirect, el m-a „moșit” în toată această perioadă, prin Părintele Băbuș, care era la Biblioteca Sfântului Sinod; astfel, ambii mi-au deschis ochii asupra unor cărți care făceau parte dintr-un așa-zis fond interzis publicului. Cărțile circulau, dar cu foarte mare parcimonie și, evident, nu fără pericole. Țin minte că așa am citit, pentru prima dată, *Nostalgia paradisiului* a lui Nichifor Crainic. A fost o lectură fundamentală pentru înțelegerea mea de mai târziu asupra raporturilor cult – cultură. Incontestabil, la dumirirea mea a contribuit opera dramatică a Părintelui Anania, care mi-a deschis întâlnirea cu miturile, într-o vreme în care Mircea Eliade – și el, oarecum interzis – era mai la modă pentru lumea artei în care pătrunsesem.

Momentul de schimbare a raporturilor cu Părintele Anania s-a petrecut însă după 1990, imediat în primele zile, când el a aflat că, în decembrie, tatăl meu se mutase în ceruri. Atunci, mi-a telefonat și mi-a spus: „De acum înainte eu sunt tatăl tău”. Eu eram un om care avea deja 35 de ani împliniți, trecut oarecum prin viață, prin teatru, prin roluri, iar personalitatea lui era singura care, cumva, mi se potrivea: teatru și mănăstire, dar mai ales acel „răs-

păr cu vremurile”, de care vorbește în *Memorii*. Prin toată existența lui, el a fost pentru mine o centură de siguranță, chiar dacă eu, prin neascultarea mea, prin răzvrătirea mea, m-am situat de multe ori în afara acestei centuri de siguranță. El a reprezentat mereu pentru mine un reper sigur, cu aureolă de erou viu, un nimb mai accesibil decât cel al sfântului, la care accesul a fost și este ipotetic. Și mi-am dat seama, mai ales atunci când nu l-am mai avut printre noi, că o vocație, poate neștiută și nu îndeajuns sesizată și rememorată de către noi, cei care am rămas în urma lui, a fost – dincolo de cea de om de carte, de mânuitor și apărător al cuvântului, de om al Bisericii, de ctitor – cea de părinte. Avea nevoie să fie părinte. Mă tem că noi nu am profitat îndeajuns de mult de nevoia lui de a fi părinte și de a avea fii. Ascultați înregistrările lui și veți vedea că el a fost un părinte ca nimeni altul. În tot ce spune, în tot ce ne învață, a fost de o omenitate extraordinară. Inamic al compromisului, știa la o adică, dacă fiul se afla la ananghie, să urzească, spre binele fiului, cu dușmanul.

Toți am fost de acord că este și a rămas un reper, un pisc, o forță, o stâncă, „Leul Ardealului” și așa mai departe. Nu agreea deloc chestia aceasta cu „Leul Ardealului”. Totuși, o anumită zonă din vanitatea lui de a fi altfel decât ceilalți – pentru că și el a fost om, la urma urmei –, era mângâiată de această metaforă. Cu toate acestea, el a fost și a rămas până la capăt un om. Un om cumsecade. Este adevărat că acest om cumsecade a dus bătlăii, a fost crâncen, a avut izbânzi, a avut căderi, a avut ridicări, a avut zbu-

cium, dar a rămas mereu un om. Un om de la țară, așa cum am scris undeva, spunând că ceea ce m-a frapat la el, în primul rând, au fost mâinile. Nu avea mâini de scriitor, avea mâini de muncitor cu sapa. Avea niște degete groase, lipsite de acea alungire, de acea grație pe care o presupui la pianisti, la pictori sau la scriitori. Nu. El era un palmas – un palmas al condeiiului.

Această vocație a scrisului și-a cultivat-o prin disciplină. În clipa în care și-a dat seama că se poate pierde din cauza firii lui – pentru că era un răzvrătit, avea o dimensiune de brigand în el, de luptător, de cavalier al dreptății –, a intrat în mănăstire. El nu a intrat în mănăstire din vocație, ci a intrat în mănăstire ca să ajungă un mare scriitor, pentru că îi trebuia o disciplină, un sistem care să îl disciplineze. Cu toate acestea, a devenit un apărător al Bisericii. Și nu unul oarecare. Ca orice om inteligent și cultivat, a reușit să înțeleagă Ortodoxia și tezaurul acesta de necuprins al ei, iar disciplina lui, puterea lui analitică de a dezghioca sensurile cuvântului l-au făcut să priceapă înțelesurile peste care noi de multe ori trecem, acelea din cuprinsul Sfintei Scripturi, al Sfintei Liturghii, din ceea ce înseamnă ansamblul credinței noastre. Avea câteva teme preferate în acest sens. În primul rând, era acea temă a pescuitului, cu Petru care se plângea Mântuitorului că nu a prins pește, iar Mântuitorul i-a spus lui Petru să arunce nada în larg „mai la adânc”. Și așa a prins pește cât nu puteau să mănânce. Părintele Anania îndemna întotdeauna la adâncirea sensurilor cuvintelor Evangheliei. Le recomanda tinerilor să nu fie superficiali, să studieze lucrurile „mai la adânc”, să încerce să le pătrundă. În sensul acesta, fac o paranteză. Și în ziua de astăzi cartea mea de rugăciuni este una alcătuită de el. Niciuna dintre cărțile de rugăciuni nu este ca a lui! Nu e. Ce să fac? Cartea aceasta are o rugăciune peste care noi, de

obicei, trecem în pas de dans: *Rugăciune pentru citirea cu folos a Sfintei Scripturi*. Ce înseamnă aceasta? Înseamnă că nu mă apuc să citesc Sfânta Scriptură, indiferent că e Vechiul sau Noul Testament, ca pe o carte, ca pe o literatură obișnuită. Ea este o literatură revelată, care a dat rod prin lucrarea Duhului, iar sensurile care izvorăsc din ea către cititor sunt tot prin roada Duhului. Pentru că, spre folosul meu, dacă eu rostesc această rugăciune înainte, duhul mi se deschide asupra a ceea ce îmi este mie de folos. Este vorba de detalii în înțelegere. Este extraordinar de important! Aceasta este o latură specifică Părintelui Anania.

Calitatea de părinte a ÎPS Bartolomeu

Am să vă explic cum a fost ÎPS Bartolomeu părinte cu mine, fiul său rătăcitor, pentru că, ingrat fiind, i-am mai și întors spatele, am mai și dispărut.

Se întâmplă și cu Înalțul Anania ceea ce s-a întâmplat și cu tatăl meu. Și cred că nu este ceva valabil doar în cazul meu. Când ai părinții în viață, nu îi cauți zilnic, nu te gândești zilnic la ei. Ei există acolo, unde, îi știi prezenți, dar viața ta merge înainte și, de multe ori, pe alte drumuri. După ce ei nu mai sunt însă, [ei devin parte din tine] – iar aceasta s-a întâmplat în primul rând cu tatăl meu, tata a intrat în mine. Nu este clipă în care el să nu fie în mine. Același lucru este și cu Părintele Anania. Faptul că nu mai este aici, printre noi, este, de multe ori, sfâșietor. Cu toate că îl simt prezent

în mine, nu pot vorbi cu el. Și câtă nevoie aș fi avut mai ales în acești ultimi doi ani! De foarte multe ori când am scris, când am lucrat la tezele de doctorat, când am o reacție mai sangvină față de tot ce se întâmplă în lumea noastră și intervin printr-un text sau am o reacție publică mai abrazivă, întotdeauna mă gândesc dacă el ar fi procedat așa. Or, în acești ultimi doi ani, el a lipsit enorm! A lipsit Bisericii noastre. În această perioadă, el ar fi fost ca un căpitan, ca un catarg în spatele căruia ne-am fi încolonat cu toții, chiar dacă în grupul acesta ar fi fost unii care nu l-au iubit sau pe care el i-a stârnit într-un fel sau altul. Din acest punct de vedere, el lipsește. Lipsește societății noastre, lipsește Bisericii noastre, lipsește celor care i-au fost aproape și celor care l-au cunoscut. El a fost un luptător. Și a fost așa cum a fost – iar asta am învățat-o de la el –, pentru că a știut să își păstreze libertatea interioară. Iar libertatea interioară și-a păstrat-o deoarece a rostit, indiferent de consecințe, adevărul.

Revenind la calitatea lui de părinte, vă dau un exemplu în ce fel mi-a fost părinte, el nefiind un părinte în modul obișnuit. Așadar, când m-am apropiat de Facultatea de Teologie și când m-am hotărât să dau examenul de admitere la Teologie, aveam deja 38 de ani; terminasem o facultate, eram trecut prin teatrele de la Piatra-Neamț și București, fusesem actor la Teatrul „Bulandra” și chiar atunci jucam la Teatrul Național. Astfel, am luat lucrurile foarte în serios. După o lună de zile însă, am rămas complet năuc. Nu înțelegeam absolut nimic. Mă gândeam că m-am tâmpit, că se vorbește într-o limbă străină. Și aceasta o spune un om care nu numai că trecuse printr-o facultate, prin lume, dar care crescuse într-o mănăstire. Viața mea era legată de două mănăstiri, eram legat de Biserică, aveam duhovnic, mă spovedeam, dar, intrând în interiorul Institutului Teologic, nu am mai înțeles nimic. Eram copleșit de toată această avalanșă de discipline. Se făceau de toate, dar nu se făcea nimic. Atunci, i-am dat telefon. El era deja proaspăt arhiepiscop la Cluj. Pentru cei care nu l-au cunoscut, trebuie să amintesc că el mi-a spus: „Mie să-mi spui Părinte, nu Înaltpreasfințite. Și, dacă vrei să-ți arăți evlavie, dragostea și respectul față de mine, sărută-mi mâna când suntem doar noi doi, nu când mai sunt și alții de față”. Aceasta spune ceva despre personalitatea Părintelui Anania. Așadar, când i-am dat telefon, l-am întrebat: „Ce se întâmplă aici? Ce se întâmplă în școala asta de Teologie? Nu înțeleg nimic”. El m-a ascultat și mi-a dat un sfat de o înțelegere, de o cuprindere și de o înțelepciune, pe care, dacă nu mi l-ar fi dat, probabil că, într-un interval de timp, aș fi renunțat, așa cum au mai făcut și alții. Mi-a spus așa: „Dragă, anii aceștia pe care îi ai de petrecut în facultate, te smerești, cum se zice la noi. Te smerești un pic. Îți deștelenești noțiunile și încerci să deprinzi uneltele cu care se lucrează în teologie. Înțelegi disciplinele,